

Пазари ▶ 14

Colliers:
Инвестиционните
пазари се събуждат
за нов растеж

Новини ▶ 8

СДС поиска оставката
на Мирослав Найденов,
той ги покани на среща

Пари BONNIER
pari.bg

Сряда

10 ноември 2010, брой 214 (5025)

USD/BGN: 1.40253

▼ -0.20%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.39450

▲ +0.20%

Българска народна банка

Sofix: 347.39

▲ +1.29%

Българска фондова борса

BG40: 111.54

▲ +0.26%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

ТЕЛЕКОМИ: ОБЩИННИТЕ НИ РЕКЕТИРАТ

Малките телекомуникационни компании
настояха за подкрепа от държавата срещу
затрудненията при изграждането на
инфраструктура ▶ 2,11

Тема на деня ▶ 4-5

190 страници,
които не
разтърсиха
света

Новини ▶ 6

Екооценката
на „Бургас -
Александру-
полис” е
отрицателна

Тенденции ▶ 18

Synovate:
Повечето
българи
не биха се
преместили
и при 50%
по-висока
заплата

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Лудвиг Соболевски

Председателят на Варшавската фондова борса Лудвиг Соболевски успя да проведе една от най-успешните приватизиционни сделки в историята на Полша. Акциите на борсата скочиха с 22.5% през първите минути на дебютното ѝ първично публично предлагане. IPO-то набра общо 420 млн. USD.

Подробности на стр. 15

Губещ
Аню Ангелов

Министерството на отбраната е изпълнило едва 39% от планираните приходи за първите девет месеца. Докато бюджетът за 2010 г. залага над 74.5 млн. лв., реалната сума е 28.8 млн. лв., отчита министерството. Според анализ, изготвен от ведомството на военния министър Аню Ангелов, причината е в завишения размер на собствените приходи и нереализираните продажби на имущество заради кризата.

Мнения

► **Търговският регистър може да спре го дни.**
► Крайно време е да излезе народът на стачка, това не е държавна, а мафията.

ZELEVA

► **Примирие с контрабандата**
► Цигари Ебе slim на границата в Сърбско са 2.60-2.80 лв., в Бг 4.90 лв. кутията. Сами си правете сметките кой колко печели при тези цени, Сърбия също слага акциз. Глупава гангъна и акцизна политика е тази, която принуждава хората и бизнесите да преминават в сивия сектор или да пушат контрабанда.

Пушач

pari.bg Top 3

1 Американската печатница уплаши света. САЩ постигнаха първа победа във "валутната война" - поевтиняването на долара се оказа добро за американската икономика и лошо за глобалната.

2 18 български компании в Top 500 в Източна Европа. Горива и енергетика са фаворитите по оборот в класацията на Sofase за 2009 г.

3 Примирие с контрабандата. Едни прости сметки за цигари, горива и парите, от които държавата се отказва.

Коментар

Приоритет, приоритет... колко да е приоритет

Пламен Димитров
plamen.dimitrov@pari.bg

„Ако държавата наистина е „за“ модернизация на страната, тези проблеми трябва да се отстранят възможно най-бързо

„За да се осигури устойчив растеж, който да гарантира просперитет за българите, е важно икономиката да се ориентира към сектори с иновационен потенциал.“ Това каза министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков в края на миналия месец. Напоследък който и от министрите да заговори за икономически приоритети, чуваме все едно и също - технологии, технологии и пак технологии. Правителството работи неуморно за привличане на чужди инвестиции в ИТ сектора, прие и специална стратегия за развитие на ширококоловия достъп в България, според която до 2013 г. всички граждани на страната трябва да имат възможност да ползват ширококолов интернет.

И въпреки това се оказва, че малките оператори живеят в градска джунгла - без ясни, точни и спазвани се правила. И намирането на отговор на въпроса „Колко струва прокопането на един метър ров за поставяне на кабели?“ се оказва най-трудното нещо (вж. стр. 11). Малките телекоми са изправени пред редица административни про-

блеми и са принудени да работят с незаинтересовани чиновници. А граничните с абсурда такси, които им се налага да плащат, са черешката на тортата. Държавният регулатор, изглежда, не е способен да им помогне, дори да има желание. Разбира се, в едно добре подредено европейско общество няма как да стане без регулация. Никой не твърди това. Проблемът се корени в неясната регулация, която спъва развитието на фирмите в много по-голяма степен, отколкото размерът на данъците например. Според ново изследване на Българската стопанска камара липсва реален синхрон между различните закони, които българските фирми трябва да спазват. Според председателя на БСК Божидар Данев наличието на най-ниските данъчни нива в Европа не е достатъчно да направи бизнес средата ни най-добра, ако се вземат предвид и високите лихви, предизвикани от несигурността по отношение на регулациите. Също така много сектори у нас се регулират, без да има реална нужда от това, защото те не застрашават обществен интерес. По разчетите на БСК бизнесът дава годишно близо 162 млн. лв. за регулации.

Също така никой не отрича правото на общините да приемат различно законодателство, чрез което да установяват различни условия за бизнес. Все пак това е цялата идея на местното самоуправление. Но бизнесът трябва да има сигурност, че общините и кметовете няма да надскачат юрисдикцията си, като пряко или непряко заобикалят приети от Народното събрание закони. Защото при сегашната ситуация най-много страдат най-малките фирми, които обаче са и най-иновативните - принудени са да бъдат с една крачка пред големите в технологично отношение, иначе няма да намерят клиенти. Постоянното налагане на такси веднага след като предните са били отменени от съда, поставя телекомуникационните компании в абсурдна ситуация да искат да правят бизнес в даден град или община, а в същото време самата

община да ги претъпя, въпреки че ще спечели много повече от тяхното присъствие, отколкото от мижавите 5 лв. на линеен метър.

Недопустимо е също така компаниите да не получават отговор от съответните институции с месеци,

ако изобщо някога го получат. Ако държавата чрез всичките си подразделения наистина е „за“ модернизация на страната, тези проблеми трябва да се отстранят възможно най-бързо. В противен случай градската джунгла ще става все по-тъмна. **П**

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395841
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg
Марина УЗУНОВА - 4395864

marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” Камбаната започва да бие за лошите университети. Нямаме пари за заплати на едни приятни хора без никакъв принос за науката

► Сергей Игнатов, министър на образованието, младежта и науката

Число на деня

32.86

► процента е спадът в продажбите на нови автомобили от януари до октомври на годишна база, отчита Асоциацията на автомобилните производители. За сравнение в началото на 2010 г. намалението беше с над 40%

Конфликт

БАН за трети път излиза на протест

Сергей Игнатов отказа среща с учените

Министърът на образованието Сергей Игнатов е отказал да се срещне с представители на БАН, съобщи от академията на науките. В писмо до медиите учените пишат, че Игнатов не е посочил основателна причина за отказа си, което е голяма обидна за тях. Срещата им беше уредена още преди седмица, когато те протестираха заради намаления бюджет на академията. Тогава учените поискаха държавната субсидия да бъде увеличена двойно. Премиерът Бойко Борисов обаче отказа да води прего-

вори с тях и те трябваше да се срещнат с просветния министър. След разговора си с него учените се съгласиха и да останат с “екзистенциалните 25 млн. лв.” допълнително. Впоследствие се оказа, че не е сигурно дали ще получат и тях.

Днес научните работници отново ще протестират пред Министерския съвет. Това ще бъде третото протестно шествие на БАН за тази година. Мотивът им е, че само когато са на улицата, се постига някакъв диалог. Учените се закачиха, че няма да се откажат от стачните си действия, докато не се изпълнят трите искания, които поставиха на протеста си преди седмица.

Елена Петкова

Признание

► На 80-ата си годишнина актьорът Наум Шопов стана носител на гържавната награда за постижения в културата “Св. Паусий Хилендарски”. Премиерът Бойко Борисов връчи наградата на сина на актьора - Христо Шопов

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

В броя четете още

Новини ► 7

Износът за страни извън ЕС нарасна с над 50%

Компании ► 12-13

Пазарът на професионална козметика

3% отстъпка при покупки
Без първоначална такса за новоиздадени карти

Само до края на декември

Кандидатствайте сега.
www.americanexpress.bg

 Postbank

Член на Eurobank EFG Груп

American Express® – кредитната карта с повече предимства.

Моят живот. Моята карта.

Сума в размер на отстъпката се предоставя автоматично по кредитната карта и се отразява в месечното извлечение за м. януари 2011 г., само в случай, че клиентът няма просрочени задължения по картата към 7.1.2011 г. Отстъпката не се прилага за трансакции теглене на пари в брой на банкомат и на ПОС в банков клон. Отстъпката се прилага върху стойността на покупките, получена след приспадане на други приложими отстъпки по картата. Одобрените клиенти, кандидатствали за карта при условията на промоцията в периода 1.11 - 30.12.2010 г., не дължат такса за отпускане на кредит.

190 страници, които не раз

Новият Изборен кодекс предлага плахи идеи за модернизация на стари вече изпробвани идеи

Почти година остава до следващите избори у нас - местните и тези за президент, но този път има шанс правилата да не бъдат приети в последния момент. Проектът за Изборен кодекс, който определя правилата за провеждане на всички видове избори, няма да промени радикално технологията на изборите, но отделни текстове в него показват стремежа на управляващите да „улеснят“ представянето си догодина. Затова и засега документът има подкрепата само на ГЕРБ и „Атака“, а всички останали политически сили го приемат силно критично.

Отдавна, някъде през февруари

На 11 февруари тази година Народното събрание избра временната комисия, която трябваше да подготви новия Изборен кодекс. Девет месеца по-късно резултатът се роди: 190 страници, които блягат от решителните промени, стъпват на досегашния опит и засягат някои от чувствителните места в изборния процес - туризма на избиратели, купуване на гласове, активността на гражданите. Според управляващите тези проблеми намират решения в новия кодекс. Никой друг обаче не мисли така.

(Р)еволюционни стъпки

Като абсолютна революция за България звучи пилотното електронно гласуване, на което е посветен цял раздел в кодекса. И докато в развитите страни този начин на „пускане на бюлетина“ вече се практикува, у нас започваме с тестове на софтуер и механизми. Пробното гласуване ще се проведе в няколко секции в страната и няколко в чужбина. Пробното гласуване ще се проведе в няколко секции в страната и няколко в чужбина. Експерименталното гласуване чрез интернет ще бъде осъществено през сайта на ЦИК. На него избирателят ще влиза с потребителско име и ПИН код, получени от ЦИК след предварителна регистрация (минимум 18 дни преди датата на изборите). Чрез виртуална бюлетина избирателят може да направи своя избор.

Експериментално се предвижда да бъде създаден и регионален преброителен център засега само в една община. По думите на председателя на правната парламентарна комисия Искра Фидосова предложението е пробното преброяване да бъде направено в населено място с до 20 хил. жители. Бюлетините в избраната за теста община няма да се преброяват в избирателните секции, както се прави в момента, а ще се събират в регионалния център, където

Мария Веромирова
maria.veromirova@pari.bg

ще бъдат отчетени резултатите от гласуването. Целта е да се види къде са проблемите и какво трябва да се подобри в организацията и едва тогава да се премине към създаване на такива центрове в цялата страна. Доводите на управляващите са, че това е една от мерките за пресичане на контролирания вот. Преди време именно ГЕРБ оспорваха идеята с мотива, че ако в регионалния център се установят разминавания в броя гласове, няма да е ясно в коя точно избирателна секция е проблемът. Опасенията за манипулации остават, затова и предприемаме първо пилотен проект, обясни Тодор Димитров, съпредседател на ГЕРБ и заместник-председател на правната комисия в парламента.

Докажи, че си усегнал

Сред предложените в кодекса промени е увеличаването на т.нар. уседналост от 10 на 12 месеца, която ще трябва да се доказва с постоянен и настоящ адрес в страната. Досега критерий за това беше само постоянният адрес по лична карта. Мярката ще засегне основно избирателите, които са декларирали, че живеят в чужбина, и има конкретната цел да спре изборния туризъм на изселниците от Турция.

Самите кандидати в изборите също ще трябва да отговарят на условието да са живели в съответната община поне една година, преди да се кандидатират. Според Антоанета Цонева, президент на УС на Сдружение „Институт за развитие на публичната среда“, това ограничаване избора на гражданите и не е достатъчно условие за качествата, които трябва да притежава кандидатът. Според ГЕРБ обаче условието за връзка на бъдещия кмет с населеното място и неговите проблеми е от ключово значение за добро управление.

Без право на избор

Живеещите в населени места с под 500 души вече няма да имат право да избират кой да ги управлява, вместо това кметовете ще се назначават от общинския кмет. Преди три години при управлението на тройната коалиция този праг беше свален на 150 души. Целта на предложената промяна е да се спестят разходи за

частични избори, каквито досега се провеждат основно в села с население под 500 души, обясняват от ГЕРБ. Опозицията от БСП обаче вижда в тази промяна подготовка на управляващата партия за служебна победа на изборите, тъй като в момента кметовете в тези населени места са били основно от БСП и ДПС.

Новият Изборен кодекс премахва също изборността на районните кметове в София, Пловдив и Варна. Основанието за това е, че кметовете на райони не следва да водят политика, различна от тази на кмета на общината, и са част от неговия управленски екип. Заради това съответният общински съвет ще избира кметовете на райони по предложение на кмета. На последните местни избори в София обаче Синята коалиция (тогава Алианс за София) спечели кметските места в 5 от общо 23 района. Затова и промяната отново поражда съмнения за стремеж към служебна победа за управляващата партия. „Избирателите в тези три града на практика представяват 1/4 от всички избиратели,“ каза още Цонева. „С промяната те ще бъдат лишени от правото да изберат кой да управлява района, в който живеят.“

Пренареждане на листите

Възможността за пренареждане на партийните листи беше въведена на изборите за евродепутати през 2007 г., но така и не проработи реално заради прекалено високата бариера от 15%. Новите разпоредби в кодекса предвиждат прагът да бъде намален на 10% за евроизборите, а за парламентарните, на които кандида-

Изискването за уседналост не е ново и не нарушава конституцията

Предложеният праг за преференции от 20%

за националните и 10% за евроизборите е едно от възможните решения. Въпросът за размера на този процент е открит за дебати и между първо и второ четене в парламента може да претърпи промяна. Важна и правилна промяна е въвеждането на условието за уседналост на кандидатите, тъй като трябва да се търси връзката със съответното населено място. Това дава и гаранции за познаване на проблемите на населеното място. Колкото до условието

Основни промени в Изборния кодекс

За избиратели

- 12 месеца уседналост по постоянен и настоящ адрес
- връщане на деня за размисъл
- експериментално гласуване чрез интернет
- 1000 лв. глоба за снимане с мобилен телефон или изнасяне на бюлетина
- 2000 лв. глоба за придружител на повече от двама души
- населените места с под 500 жители няма да избират кмет
- районните кметове в София, Пловдив и Варна няма да се избират
- гласуването става само със син химикал и знака X

За партии

- 12 месеца уседналост на кандидатите
- двустепенна регистрация за участие в изборите
- по-висок таван за финансиране на предизборни кампании - до 4 млн. лв. за партии и коалиции
- пълно вето за обявяване на междинни резултати, включително чрез класации на песни
- пробно създаване на регионални преброителни центрове
- вдигане на прага за преференции до 20% за парламентарните избори
- бюлетини с холограмен стикер с различен цвят за всяка партия
- намаляване с 20% на общинските съветници

тите се избират по региони, става 20%. Това означава, че ако партия „X“ събере 50 хил. гласа, за да бъде разместена листата, 10 хил.

души трябва да посочат едно и също предпочитание за подредба на имената. Според експерти процентът е твърде висок и за да ра-

боти наистина ефективно, трябва да бъде намален под 10%. На практика с толкова висок праг подреждането на листите си остава префе-

Тодор Димитров,
съпредседател на ГЕРБ и
заместник-председател на
правната комисия в парламента

„Увеличаването на прага от 150 на 500 души за населените места, които имат право да провеждат избори за кмет, ще има икономически ефекти

за уседналост на избирателите и упреците на партия ДПС, че е противоконституционно, мога да кажа, че няма такова противоречие. Това изискване не е ново, и в момента го има, но досега не беше ясно дефинирано.

За първи път ще създадем и регионален преброителен център. Засега обаче ще бъде пилотен проект само в една община с до 20 хил. жители, тъй като са възможни манипулации. Първо трябва да отчетем плюсовете и минусите, преди да въведем такива центрове

в цялата страна. Ако бъде отчетено голямо разминаване между протоколите и бюлетините, ще бъде застрашен сериозно изборният процес.

Увеличаването на прага от 150 на 500 души за населените места, които имат право да провеждат избори за кмет, ще има икономически ефекти. По този начин ще се спестят разходите за произвеждане на частични избори, каквито практиката е показала, че се правят основно на места с по-малко от 500 жители. ■

Търсиша света

процеса и претопля някои

► **Проектът за Изборен кодекс засега се подкрепя само от ГЕРБ и "Атака"**

СНИМКА SHUTTERSTOCK

пълно вето за обявяване на междинни резултати в деня на изборите, включително чрез използване на прикрити класации на песни и други форми за внушение към определени партии или коалиции. Глоба от 1000 лв. пък е предвидена за снимане на бюлетината с телефон или фотоапарат. Денят преди вота беше отменен като ден за размисъл на последните избори. Новият Изборен кодекс го връща, тъй като според Фидосова с отмяната му беше дадена възможност на „брокерите“ по-безпрепятствено да купуват гласове до сутринта в деня на вота. Всъщност търговията с гласове е еднакво възможна и еднакво незаконна и в деня на самите избори. Връщането на деня за размисъл с нищо не променя намеренията.

Девет месеца по-късно

Равносметката от поредния изборен експеримент засега е девет месеца за сглобяване на над 300 члена от съществуващи досега закони и обединяването им в 190 страници. Извън упражнението в копи-пейст реалните нововъведения остават в сянката на пилотни проекти, които не променят съществено сегашното положение. Хубав или лош, харесван или критикуван, Изборният кодекс може да има претенциите единствено да бъде обобщен документ на изборното законодателство до момента. **П**

ренция за партиите, а не на избирателите. Европейската практика също показва, че максималният размер на ограничението не трябва да

надхвърля 10%, за да има смисъл от него.

Бизнесът с гласове
Изборният кодекс налага

Трите мита за Изборния кодекс

Има три мита за Изборния кодекс. Първият е, че има консенсус при разработването му, всъщност само ГЕРБ и „Атака“ го подкрепят. Вторият мит е, че има нещо ново в него. Единственото ново са знакът X и синият химикал за попълване на бюлетините. Третият е, че Изборният кодекс преборва търговията с гласове.

Новият документ въвежда двустепенна регистрация на субектите за участие в изборите. Казано по-просто, това означава, че първо трябва да се регистрират партиите в една коалиция, след това и самата коалиция. Това означава, че Коалиция за България трябва да събере 105 хил. подписа и да внесе 70

Мая Манолова, депутат от БСП и член на временна комисия за промени в изборното законодателство

„**Единствената новост са знакът X и синият химикал за попълване на бюлетините**“

хил. лв. депозит. Подобна е ситуацията и със Синята коалиция. В същото време за регистрацията си ГЕРБ ще трябва да разполага с 15 хил. подписа и 10 хил. лв.

Все още няма нито един довод

защо жителите на малките населени места под 500 души няма да имат право да избират кмет. Завишаването на изискването за уседналост на избирателите от 10 на 12 месеца е друг спорен момент в новия кодекс. Колко точно да бъде този срок, решават ГЕРБ и „Атака“. Вече дори има постъпили сигнали, че в област Монтана е започнало пренасочване и регистриране на хората от по-големите към по-малките населени места. **П**

Прагът за преференции е абсурден, непостижим и лицемерен

Изборният кодекс започва да излиза от приложното поле, навлиза твърде много в устройството на местната власт, като заплашва да наруши Европейската харта за местното самоуправление. Стига се дотам да се определя броят на зам.-кметовете в общините. Премахването на изборността на районните кметове в София, Пловдив и Варна на практика лишава 1/4 от българските избиратели да упражнят правото си на глас и да изберат своя районен кмет. Доводите на управляващите са, че те имали ограничени правомощия. Това се знаеше отдавна. Вместо да премахва изборността им, трябва се действа по друг начин - да се разширят и дефинират по-добре правомощията на районните кметове.

Другата промяна, касаеща местната власт, е намаляването с 20% на броя на общинските съветници. Така например в Столичната община от 61 в момента те ще станат 49. Такова значително редуциране не е разумно. Още повече че в кодекса липсват мотиви защо се прави тази промяна и какви ефекти се

Антоанета Цонева, председател на УС на Сдружение „Институт за развитие на публичната среда“, което работи по проект „Граждански мониторинг върху процеса по изработване на нов Изборен кодекс“

„**Никой не може да обоснове тази непостижимо висока граница от 20% за парламентарните и 10% за евроизборите**“

очакват от нея. Не е сега времето за ограничаване на представителството на местната власт. По брой на общинските съветници България не се отличава от общата ситуация в европейските страни и столици.

Спорен е и въпросът за т.нар. уседналост на самите кандидати. Условието за трайна уседналост (минимум една година преди кандидатирането) ограничава избора на гражданите и не

е достатъчно основание за качествата, които трябва да притежава кандидатът. Ако това условие беше в сила на предишните местни избори, доскорошният кмет на Габрово и сегашен министър по европейските фондове Томислав Дончев нямаше да може да бъде избран. Избирателите са достатъчно разумни, за да решат какъв да бъде кметът им.

Абсурден, непостижим и лицемерен е прагът за преференции от 20% за парламентарните и 10% за евроизборите, който е предвиден в Изборния кодекс. Никой не може да обоснове този толкова висок праг. Според мен в рамките на дебата по приемането на кодекса този праг ще бъде свален. Всичко над 3-5% е несъстоятелно. В страните, в които има въведени преференции, като Дания, Унгария, Чехия, Словакия, Литва, Полша и др., процентът е в рамките на 5-10%. Преференциите не са удобни за партиите у нас. Високият праг, който предлага ГЕРБ в кодекса, се разминава драматично с политическите ангажменти на партията за 5-7% граница. **П**

ПРОМОЦИЯ
ОЩЕ
ПО-НИСКИ
ЛИХВИ

Сега е моментът за нов дом с жилищни и ипотечни кредити от Банка ДСК

- Без такса предсрочно погасяване със собствени средства след третата година
- Без такса разглеждане

Промоция до 31 декември 2010 г. включително.

За повече информация: www.dskbank.bg • Call center: 0700 10 375 *BDSK (*2375) Както и във всички поделения на Банка ДСК.

банкa ДСК
Доверието е взаимно

Жилищни и ипотечни кредити

Отрицателна екооценка за „Бургас - Александруполис“

Това обаче не означава, че проектът спира. Той трябва да бъде преработен от инвеститора

Министерството на околната среда и водите постави отрицателни оценки на доклада за оценка за въздействие на околната среда и водите за нефтопровода „Бургас - Александруполис“. Това обаче не означава, тръбата няма да бъде изградена. Проектът ще бъде върнат за доработване на съвместната проектна компания „Транс Болкан Пайплайн“, след което процедурата се повтаря. Обещанието на премиера Бойко Борисов обаче е, че ако екооценката е отрицателна, нефтопроводът няма да се строи. Това беше условието за взимането на съответното политическо решение.

► Досегашната позиция на правителството е, че ще вземе решение за нефтопровода, след като излезе екооценката. Обещанието е, че при отрицателна оценка той няма да се строи

Проблем с пристанището, но не и с трасето

Забележките на министерството са основно към технологията на разтоварване на нефта в Бургаския залив. Експертите не одобряват предложената технология и критикуват, че няма анализ на предполагаемите щети при нефтен

разлив. Докладът е върнат за доработване, което трябва да стане в рамките на два месеца. След внасянето на поправения доклад МОСВ има срок от 30 дни да се произнесе по него.

Запознати с доклада еколози обаче твърдят,

че в докладите за ОВОС липсва адекватна оценка за отражението на тръбопровода върху територията на страната, през която преминава. Те напомнят, че част от трасето минава през природен парк „Странджа“ и изгражда-

нето му ще означава изсичане на растителност в района.

Процедура

Според процедурата, ако преработената оценка бъде одобрена от екоминистерството, следват об-

ществени обсъждания и чак тогава министърът на околната среда и водите се произнася окончателно. Това вероятно няма да се случи преди февруари. Премиерът Бойко Борисов многократно е казвал, че е убеден, че оценката ще е

отрицателна и че проектът няма да бъде изграден. Правителството обаче държи да изчака окончателната позиция, за да бъде взето и политическото решение от Министерския съвет.

Филипа Рагионова

Сърбия иска 5% от АЕЦ „Белене“, Хърватия бие отбой

България ще настоява за над 5% намаляване на цената на газа по време на посещението на Владимир Путин

Сърбия не само е заинтересована от участие в изграждането на АЕЦ „Белене“, но дори ще преговаря за по-голям дял от 5%, а не както беше коментирано към момента - между 1 и 2%. Хърватия пък няма да участва в проекта. Това съобщава „Дарик Радио“, като цитира сръбския министър на енергетиката Петар Шкундрич и хърватския премиер Ядранка Косор. „Хърватия и Сърбия имат индикативни инвестиционни намерения и очакваме в близките дни да заявят конкретните параметри на офертите си, след това ще последват истинските преговори“, каза пък енергийният министър Трайков Трайков.

Преди два дни премиерът

Бойко Борисов събщи от Букурещ, че до 13 ноември - когато е планирано и посещението на руския премиер Владимир Путин в България - Сърбия и Хърватия трябва да отговорят официално дали ще участват в проекта. Според представителите на двете страни срокът е много кратък, но се очаква те да се съобразят с него. Въпросът кой ще е евентуалният стратегически инвеститор обаче все още остава без отговор, макар че по думите на Трайков такъв има и с него се водят разговори.

Суетня около руската визита

„Сутринта имах много продължителен разговор с руснаци по телефона. Разговорите с руснаци винаги отнемат много време“, каза Трайков пред студенти от УНСС вчера, след като закъсня с 20 минути за организираната от университета

► Заради продължителен телефонен разговор с „руски партньори“ за проекта „Южен поток“ министър Трайков закъсня за срещата си със студенти в УНСС

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

конференция. Той уточни, че темата на разговора е била проектът „Южен поток“ и подписването на акционерното споразумение и устава на съвместната компания.

Той не пожела да даде повече подробности, но каза, че разговорът се е проточил не защото има конкретен проблем, а защото българската страна държи да изчисти

Екзотично Първанов: Можем да изнасяме ток от АЕЦ „Белене“ за Сирия

► След изграждането на АЕЦ „Белене“ България може да изнася електроенергия към Сирия, където има недостиг на ток. Това коментира президентът Георги Първанов

след срещата с колежката си Башар Асад, който вчера бе на посещение в България.

► И гвтамата вижгат перспективи за развитие на двустранните отношения и по отношение на доставките на газ.

► Според Асад освен в енергетиката възможности за сътрудничество между България и Сирия има и в жп и морския транспорт, енергетиката и селското стопанство.

максимално детайлите, за да не се създават рискове за проекта.

„Южен поток“ и цената на газа

По отношение на „Южен поток“ Трайков не пожела да коментира нито предварителните разговори към момента, нито кой ще бъде предложен от българска страна за изпълнителен ди-

ректор на съвместната проектна компания. България ще настоява за намаляване на цената на газа по действителните договори с над 5%, като е възможно новата договорка да бъде въведена и със задна дата. Той уточни, че новите договори вероятно ще бъдат подписани към средата на следващата година.

Дарина Черкезова

Цитати Така рече Трайков

► Нашето министерство направи секторен анализ на българската икономи-

ка, която между другото беше преповторен едно към едно от президентския екип преди около седем дни. Аз не казвам, че са преписали, просто младите хора мислят по-бързо.

► Разговорите с руснаци винаги отнемат много време. Същото е и с американците. Моят приятел, посланикът Уорлик, вече шест месеца не може да разбере какво точно се случва с шис-

товия газ и защо трябва да се спазват българските закони и българският национален интерес. Защо, когато се дава право за проучване и добив, за това се провежда конкурс.

► Ние знаем, вие не знаете (бел. рег. - за българската номинация за изпълнителен директор на проектната компания за „Южен поток“). Засага няма да го разберете, защото не е взето окон-

чателно решение. ► Не правете неща само за пари (бел. рег. - към студентите от УНСС). Работете за знанията си, за името си, за репутацията си. След време парите сами ще гойдат.

Износът за трети страни нарасна с 50%, за Европейския съюз - с 24%

Търговският дефицит се е свил до 4.4 млрд. лв. през първите девет месеца на годината

Износът на български стоки за трети страни продължава да нараства с по-бързи темпове, отколкото този за страни членки в ЕС. За деветте месеца на годината ръстът на експорта ни за страни извън ЕС е 50.6%, а за страните членки 23.7%, показват данните на НСИ за външната търговия на страната.

Тази тенденция се наблюдава от началото на 2010 г. след преодоляването на силния спад в експорта вследствие на кризата и започналото бавно възстановяване.

Извън ЕС

За деветте месеца на годината българският износ за страни извън ЕС е достигнал 8.6 млрд. лв., съобщи НСИ. Това обаче все още е под обема, реализиран през януари - септември 2008 г. - 9.5 млрд. лв. Най-силен месец се очертава септември, когато увеличението на износа ни на годишна база за трети страни е 67%.

В периода януари - септември най-много расте износът ни за Турция - с над 65%. Това е и страната, за която най-много изнасят българските производители - за деветмесечieto за южната ни съседка са изнесени стоки за 1.8 млрд. лв. Следва износът за Сърбия с ръст от 72%, за Русия с увеличението 53% и за Македония - 33%. За Китай увеличението на експорта

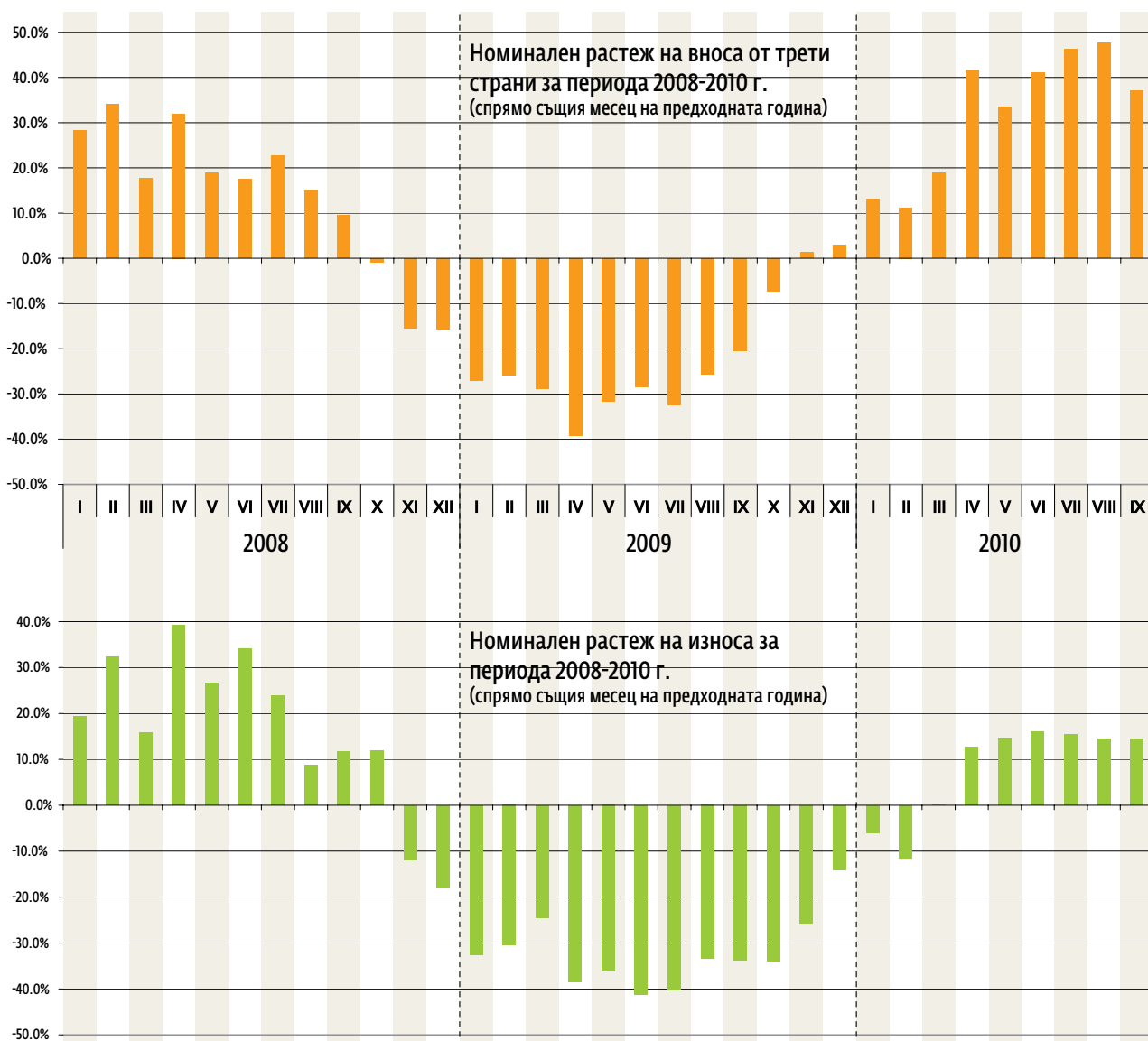
през деветте месеца на годината е цели 256% и вече достига 278.7 млн. лв.

Има няколко обяснения за по-бурния растеж на износа за трети страни. Първо, трябва да се има предвид ниската база за сравнение с основните търговски партньори от ЕС, които години наред формират над 60% от експортния пазар на България, коментира Цветослав Цачев, анализатор от "Елана". Втора причина са високите цени на суровините в сравнение с миналата година. По данни на НСИ за страни извън ЕС изнасяме основно необработени (сурови) материали.

Сред големите ни търговски партньори извън ЕС са и няколко икономики, които в момента излизат от кризата с най-бързите темпове на растеж в света. Това са Турция, Русия и Китай, чиито пазари са едни от най-добрите потребители в момента.

Основен пазар

Европейският съюз остава главен пазар за България с реализиран износ от 11.7 млрд. лв. през първите девет месеца на годината. Ръстът е с 23.7% спрямо съответния период на предходната година. Италия, Германия, Румъния и Гърция формират 61.3% от износа за ЕС. Съществено е увеличението на износа ни за Италия - 40.1%, и за Германия - 21.4%. Спад е регистриран при стоките, изнесени за Кипър и Малта. За европейските страни най-голям ръст има износът на машини и оборудване - 30%.

Търговското салдо се стопява

Още една тенденция, породена от кризата, продължава да се развива - износът расте доста по-сериозно от вноса. Стойността на внесените от страни извън ЕС стоки през деветмесечieto

е за 11 млрд. лв., което е с 11.6% повече на годишна база. От ЕС пък са внесени стоки за 15 млрд. лв., което е с 5.6% повече от деветмесечieto на 2009 г.

Причината за изоставането на ръста на вноса е все още свитото потреб-

ление в страната. От една страна, то е следствие от орязани доходи и загуба на работа в домакинствата. Намаленото кредитиране пък най-вече удря потреблението на фирмите.

Положителното в по-слабия внос е стопяването на

отрицателното ни търговско салдо. Общият търговски дефицит през периода януари - септември 2010 г. е 4.4 млрд. лв., което е с над 3.4 млрд. лв. по-малко от салдото за първите девет месеца на 2009 г.

Мила Кисьова

Измервателните уреди за горива и алкохол остават засега

ВАС запази действието на Наредба 3 към Закона за акцизите и данъчните складове, докато вземе окончателно решение

Липсват основания за спиране действието на Наредба 3 към Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) и затова тя ще продължи действието си. Петчленен състав на Върховния административен съд потвърди предишното определение на тричленен състав. С това наредбата остава в сила, докато съдът вземе решение по същество.

Компании от двата бранша настояваха съдът да спре действието на наредбата, докато вземе ре-

шение, защото това ще нанесе щети на бизнеса. Бизнесът оспори подзаконния акт заради допълнителните и непланирани инвестиции в особено големи размери за закупуване на измервателни уреди, които да поставят на входа и изхода на производствените системи и данъчните складове.

Според експертите от ВАС от представените доводи не може да се заключи, че върху обжалваните наредбата са причинени непоправими вреди. Магистратите са на мнение, че липсват основания за спиране на обжалвания нормативен акт. Определението е окончателно и не може да бъде обжалвано.

Делото по същество за промяна в конкретни текстове ще се гледа в четвъртък.

Пари

В ТЪРСЕНЕ НА ЕНЕРГИЯ

КАКВО СПИРА ВЕИ ПРОЕКТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

18.11. ГРАНД ХОТЕЛ СОФИЯ

Спонсори:

- Актуални промени в законовата рамка на ВЕИ
- Управление на проекти и предизвикателства
- Асоцииране и балансиране интересите на бизнеса - дискусия

Адвокати & данъчни съветници
lawyers & tax advisors

Инженеринг и проектиране
engineering & design

Информация за събитието и програмата: 02/ 4395 855 www.pari.bg events@pari.bg

СДС поиска оставката на Мирослав Найденов

Причините са кадруване на ДПС във фонд „Земеделие“ и проверка на ОЛАФ за конфликт на интереси

СДС поиска земеделският министър Мирослав Найденов да поеме отговорността за това, което се случва в Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) и да си подаде оставката. Мотивите на сините са свързани със случаи на конфликт на интереси във фонда, по които в момента върви и проверка на ОЛАФ. Според сините недопустим е и фактът, че след освобождаването на Калина Илиева от поста изпълнителен директор на ДФЗ на ключови ръководни длъжности са поставени отново стари кадри на тройната коалиция, основно на ДПС (виж графиката).

Политически гогоборки

„ГЕРБ върна на ръководни постове в ДФЗ лица от времето на тройната коалиция. Това са същите хора, заради които европейските средства бяха замразени. Редица са и случаите на длъжностни лица, които са в конфликт на интереси. Заради това в момента тече проверка на ОЛАФ и ако тя покаже нередности, парите за сектора отново може да бъдат спрени от Европейската комисия“, предупредиха от ръководството на синята партия.

Според лидера на СДС

▶ В отговор Мирослав Найденов покани СДС на среща и обяви, че "политическата чистка" не му е приоритет

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Мартин Димитров в ГЕРБ грубо са погазили обещанията си, че ще променят статуквото и модела на управление, особено в сектор „Земеделие“, който бе изцяло под ръководството на ДПС в продължение на години и където са били най-сериозните злоупотреби. Мартин Димитров добави, че единственото обяснение, което намира за връщането

на кадри на ДПС на ключови позиции, е политическа сделка между ГЕРБ и ДПС с оглед на предстоящите избори.

Конфликт на интереси

Хора на отговорни постове във фонда също така са и в явен конфликт на интереси според ръководството на СДС. Най-крещящ е случа-

Проблемните кадри във фонд „Земеделие“ според СДС

Светослав Симеонов

- ▶ Наследява Калина Илиева като изпълняващ длъжността директор на фонд „Земеделие“
- ▶ Назначение на тройната коалиция

Розалия Каменска

- ▶ Началник на отдел в Сертифициращия орган на Програмата за развитие на селските райони
- ▶ Тя е кумица и състудентка на Светослав Симеонов. Назначена от него преди година.

Христо Ламбов

- ▶ Секретар „Обща администрация“ и директор на териториалните структури
- ▶ Назначение от времето на тройната коалиция. Бил е секретар на Ализан Яхова, екссекфа на ДФЗ от ДПС. Върнат на поста, след като секретарят Николай Цецов си тръгва след освобождаването на Калина Илиева.

Галина Ламбова

- ▶ Главен експерт в отдел „Селскостопански пазарни механизми“
- ▶ Съпруга на Христо Ламбов

Ангел Кинанов и Мюхеттин Караоглан

- ▶ Заместник изпълнителни директори
- ▶ Несменяем зам.-директори от времето на тройната коалиция. Кинанов е бил и водач в листата на кандидат-депутати на ДПС в София.

Елиз Феридад Рушид

- ▶ Началник на сектор „Обществени поръчки“
- ▶ Братовчедка и на екссекфата на ДФЗ Ализан Яхова. Уволнена от Калина Илиева и върната на длъжността от Софийския градски съд заради формална грешка. Симеонов не обжалва решението.

Асен Асенов

- ▶ Финансов контролор
- ▶ Назначение на ДПС

Елена Семкова

- ▶ Началник „Човешки ресурси“
- ▶ Назначение на ДПС. Отговорна е за всички кадрови назначения във фонда.

Иван Боянов

- ▶ Началник на отдел „Правен“
- ▶ Съпруг на заместник-министъра на земеделието и храните Светлана Боянова

ят с началника на правния отдел Иван Боянов. „Това е едно от малкото назначения на ГЕРБ, но той е съпруг на зам.-министъра на земеделието Светлана Боянова,

в чийто ресор е и ДФЗ“, обясни зам.-председателят на сините Румен Христов. Христо Ламбов също влиза и в тази графа, защото негова подчинена е

съпругата му. Светослав Симеонов пък е назначил за началник на отдел своята кумица и състудентка Розалия Каменска.

Ани Когжаиванова

ДПС: Това е политическа параноя от страна на СДС

Нямало политическа сделка за изборите, а ДПС още не са решили какъв кандидат ще подкрепят

Като „политическа параноя“ определи зам.-председателят на ДПС Лютви Местан твърденията на ръководството на СДС и на Мартин Димитров,

че ГЕРБ връща фонд „Земеделие“ на ДПС.

По думите му СДС изпитва панически страх пред мисълта, че са възможни дори предпоставки за диалог между ДПС и другите политически участници. Зам.-председателят на ДПС каза още, че има прояви на политически чистки и те не виждат признаци, че ГЕРБ

е толерантна към наследените кадри. Според него от синята партия са намерили няколко изключения и ги поставят като условие за политическа подкрепа.

Той добави и че тази позиция на лидерите на СДС показва и тяхната стратегия да държат ДПС в изкуствена политическа изолация. Това обаче било невъзмож-

но, защото ДПС е много силен политически субект, догълни Местан.

Лютви Местан отговори и на въпроса има ли сделка между ГЕРБ и ДПС за подкрепа на изборите с твърдението, че засега ДПС няма позиция за президентските избори, но било възможно и да подкрепят кандидат извън БСП и ГЕРБ. ■

„Тезите на СДС показват тяхната стратегия да държат ДПС в изкуствена политическа изолация

„ГЕРБ не води толерантна политика към наследените кадри. Това са само страховете на СДС

Лютви Местан, зам.-председател на ДПС

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ЗАЯВКИ
0 7001 7001
НА ЦЕНАТА НА ЕДНА ГРАДСКА ИЗСВОБОДА

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPEEDY
EXPRESS DELIVERY SERVICE
РЕЧНО СТОБИНО

Икономисти: Разширяване на ваучерната система ще подпомогне бизнеса

Ваучерите водят до изсветляване на икономиката и помагат на фирмите да пестят от данъци, да наемат повече служители, смятат експерти

Икономисти призоваха за либерализиране на пазара на ваучери за храна и увеличаване на лимита, който е наложен от държавата. Според тях загубата от преки данъци заради ваучерите до голяма степен се компенсира от приходи от ДДС, а реалната оставаща загуба за бюджета дори не може да се сравнява с други социални дейности на държавата. В същото време обаче ваучерната система води до изсветляване на икономиката, увеличаване на доходите и плюсове за самите фирми, които ги използват - те пестят от преки данъци и получават възможност да наемат повече хора.

Минуси и плюсове

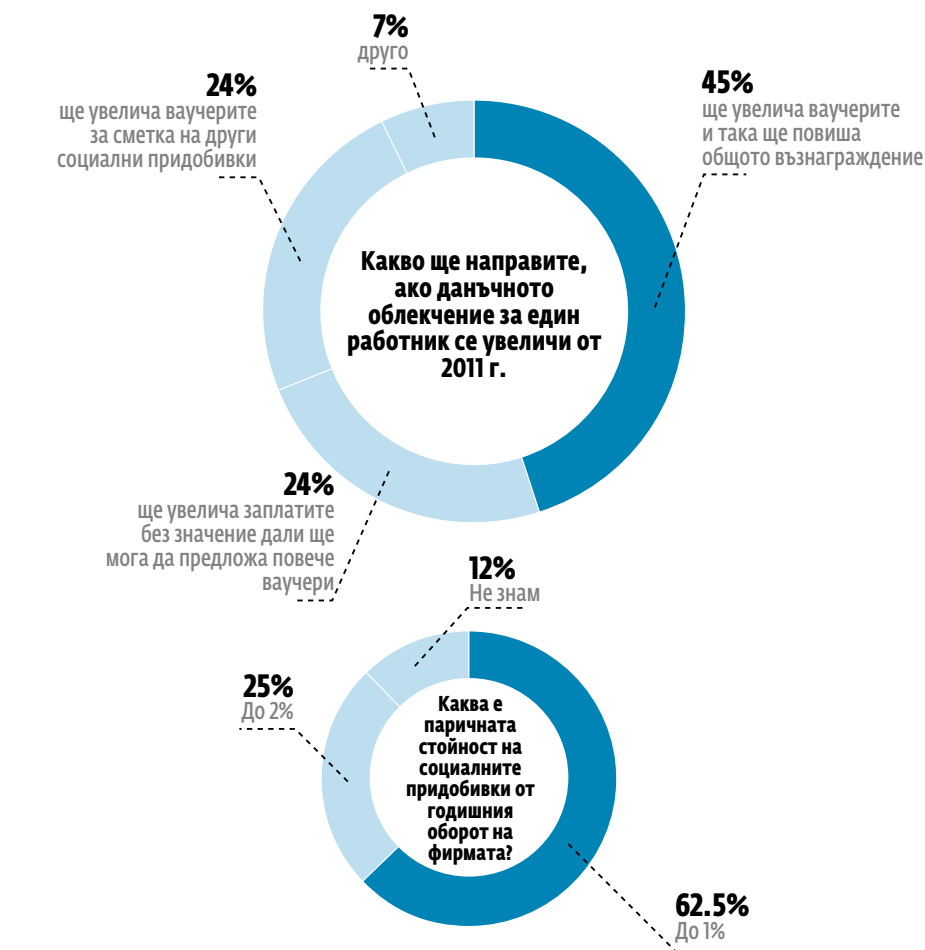
От системата с ваучерите за храна държавата губи от преки данъци - корпоративен и върху доходите, но печели от косвения ДДС. Това обяви икономистът Димитър Чобанов. Той обясни, че според най-лошия сценарий на всеки 10 млн. лв. за ваучери за храна бюджетът губи 650 000 лв. Реално обаче от 10 млн. лв. приходите от ДДС се

повишават с 440 000 лв., твърдят икономистите от „Индъстри Уоч“ и членовете на Асоциацията на операторите за ваучери за храна.

Допълнителните положителни ефекти за икономиката са, че с ваучерите се стимулира българското производство. Българските стоки били близо 90% от предлаганите в хранителните магазини. „Производителите могат да наемат повече персонал, а освен това се постига и друг допълнителен ефект - изсветляване на икономиката“, допълни Чобанов. Преките ползи за потребителите на ваучери са, че доходите им се увеличават, като се запазва месечният разход за храна, а имат възможност да харчат за други стоки или дори да спестяват. Ползите за работодателите са, че парите, които дават за ваучери, не се облагат с данъци.

Ограниченията в системата

За тази година фирмите може да дадат на подчинените си ваучери за 171.6 млн. лв. „Това е странно и необяснимо фиксиране“, обяви Ерве Комбал, председател на Асоциацията на операторите на ваучери за храна в България. Според него трябва да има либерализиране на този пазар, за да могат повече работодатели и работници да се възползват от социалната

придобивка. „Направили сме изчисления какво ще стане, ако всички работещи около 3 млн. българи получават ваучери за храна. Загубите за бюджета ще се по-малко в сравнение със загубите от преференциите за земеделците“, обясни Красен Станчев.

Второто ограничение

е, че на работещ месечно може да се дават ваучери на стойност до 60 лв. „На ден се падат по 2.80 лв. Достатъчни ли са тези пари, за да се изхрани един работник?“, попита Ерве Комбал. Работодателите са склонни да увеличат стойността на ваучерите, които дават на работниците

е, че на работещ месечно може да се дават ваучери на стойност до 60 лв. „На ден се падат по 2.80 лв. Достатъчни ли са тези пари, за да се изхрани един работник?“, попита Ерве Комбал. Работодателите са склонни да увеличат стойността на ваучерите, които дават на работниците

данъчни облекчения. 28 на сто частично ще увеличат възнаграденията и частично ще заменят парите с ваучерите, а около 55% ще дадат ваучери към пълната заплата.

Една четвърт от работодателите, участвали в проучването, признават, че използват ваучерите, за да компенсират плащане, което иначе не биха изплатили в пари или чрез други добавки. Шефовете отричат да използват ваучерите като заместител на част от месечното възнаграждение, но около една шеста от тях твърдят, че вероятно други фирми постъпват по този начин.

Признанията на работодателите

Най-важният мотив за работодателите да използват системата за ваучери за храна е, че спестяват данъци, че се подобряват услугите за служителите, че ваучерите са от полза за служителите, че се увеличават брутни заплати и т.н. 62.5 на сто от работодателите обясняват, че социалните придобивки за служителите им са до 1% от годишния оборот на фирмата. 55.56% казват, че придобивките са до 2% от общите разходи за труд. Мениджърите признават обаче, че ваучерите са начин за оптимизиране на разходите за труд, но и че използват и други начини за намаляване на харчовете.

Красимира Янева

НАП е поискала несъстоятелност на 64 фирми

Общите им дългове са 93 млн. лв.

От началото на годината Националната агенция за приходите е поискала от съда несъстоятелност на 64 фирми, които не си плащат данъците. Общите им дългове са 93 млн. лв. Става

въпрос за дружества, които са канени по няколко пъти да започнат да плащат изцяло или на части, и въпреки това представителите им не са предприели никакви действия, уточняват от НАП.

Все повече

Данъчните предупрежда-

ват, че тази мярка започва да се използва все по-често спрямо всички некоректни клиенти, които не се отзовават на многократните покани.

Законодателството дава възможност на НАП да поиска от съда откриване на производство по несъстоятелност за фирми, които са неплатежоспособни или свръхзадължени. При откриване на несъстоятелност съдът налага заповед за спиране на производството, което се осребрява в рамките на производството.

Санкции

От НАП напомнят също, че управителите и собствениците на дружествата, обявени в несъстоятелност, не могат да учредяват нови акционерни дружества, както и еднолични търговци.

Освен това търговец, който изпадне в неплатежоспособност и в 30-дневен срок от спирането на плащанията не заяви това в съда, се наказва с лишаване от свобода до 3 години и глоба до 5000 лв.

► Красимир Стефанов, директор на НАП

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ACCESS Masters

Make the Difference!

**ИЗЛОЖЕНИЕ НА МАГИСТЪРСКИ ПРОГРАМИ
СЕМИНАРИ И ПЕРСОНАЛНИ СРЕЩИ**

СОФИЯ, 20 Ноември

Шератон София Хотел Балкан

Първокласни международни бизнес университети пристигат в София на 20 Ноември, за да представят своите специализирани магистърски програми!

- Семинари и персонални срещи с представители на бизнес университети
- Специализирани магистърски програми по маркетинг, мениджмънт, финанси и др.
- Персонални консултации

Регистрирайте се за безплатен вход www.accessmasterstour.com

Партньори: jobs.bg, кабината, econ.bg, pari.bg, GTrack, Diploma.bg, helpdesk.com, HELPOS.com

Абдула Гюл вижда ЕС като световна сила само с членството на Турция

Брюксел похвали Анкара за конституционните промени, но пак повдигна кипърския въпрос

Европейският съюз има нужда от Турция, за да остане световна сила. Това посочи президентът на страната Абдула Гюл в обръщението си пред британския мозъчен тръст Chatham House. Той получи годишната награда на организацията, която се връчва на държавници със значителен принос за подобряване на международните отношения. Междувременно Европейската комисия публикува годишния си доклад за напредъка на Турция, като похвали конституционната реформа, но подчерта нуждата от повече резултати по отношение на основни права в страната.

Перспективи Все по-малко турци подкрепят членството в ЕС

► Подкрепата на турските граждани за членството на страната в ЕС е намаляла от 48% през 2009 г. до 38% към септември 2010 г., показват данните от проучване на German Marshall Fund.
► В същото време противниците на еврочленството са нараснали от 22% преди година до 31% сега.
► По-малко турски граждани гнет смятат, че страната ще постигне пълно членство.
► Едва 26% от анкетираните вярват, че това ще стане, в сравнение с 32% през 2009 г.

► Заради изместването на баланса на силите към Азия от стратегическа гледна точка е загължително ЕС да има Турция за член, смята президентът Абдула Гюл

Недалновидно

Като недалновидна политика определи Гюл възраженията на някои държави срещу членството на Турция в ЕС. "Жалко е да гледаш как някои европейски лидери не виждат добре бъдещето на света след 20, 50 или 70 години", каза Гюл пред Chatham House. По думите му това е основната пречка пред идеята ЕС да бъде световен играч, който може да поеме по-големи отговорности по въпросите на политиката и сигурността, с които да

допълни икономическото си влияние. "Като се има предвид това, че международният баланс на силите се измества към Изтока и Азия, от стратегическа гледна точка е задължително ЕС да има Турция за член", посочи турският президент. Изказването му беше изтъкувано като завоалирана атака срещу Франция и Германия, които настояват Турция да не става пълноправен член на ЕС, а да има статута на "привилегирован партньор".

Напредък, но не съвсем

Турция е отбелязала напредък при изпълнението на критериите за членство най-вече чрез предприетите конституционни промени, се посочва в годишния доклад на Европейската комисия. От Брюксел обаче подчертават, че са необходими още усилия за гарантиране на фундаментални права в страната и най-вече за осигуряването на реална свобода на изразяване. Макар че се забелязва известно забавяне в преговорите

за присъединяване към ЕС, в ръцете на Турция е да ускори процеса, като изпълни докрай задълженията си по митническия съюз и отбележи напредък към нормализиране на връзките си с Кипър, смятат в ЕК.

BRIC + T

Официално Турция започна преговори за присъединяване към ЕС преди пет години. От всичките 35 преговорни глави обаче досега страната е отворила само 13, а е затворила едва една - за науката. Основна

пречка за членството на страната е военното ѝ присъствие в Северен Кипър. В интервю за Financial Times обаче Гюл коментира, че този въпрос се използва от някои европейски страни, за да забавят влизането на Турция в ЕС. Въпреки че европейските лидери отдавна определиха енергетиката като основен елемент в отношенията между ЕС и Турция, отварянето на тази глава става практически невъзможно заради възраженията на гръцките

кипърци, обясни той. Турският президент посочи също, че вижда страната си като част от групата BRIC на нововъзникващите икономически сили Бразилия, Русия, Индия и Китай. "Едва ли ще е изнедаващо, ако започнем да говорим за BRIC плюс T", каза Гюл. През последната година турската икономика отбелязва силен растеж, като увеличението на БВП на страната с около 10% е сравнимо именно с такива нови икономики като Китай. □

Второ съдебно дело заплашва бившия президент на Франция

Жак Ширак е обвинен в конфликт на интереси по времето на последния му мандат като кмет на Париж

► Бившият френски президент Жак Ширак стана обект на няколко разследвания след края на последния му мандат през 2007 г.

Срещу бившия президент на Франция Жак Ширак се очаква да бъде повдигнато второ обвинение в корупция. Първото подобно дело срещу 77-годишния бивш политик ще започне през пролетта на следващата година и е свързано с фалшиви трудови договори от времето, когато е бил кмет на Париж. Новото обвинение е за "незаконен конфликт на интереси", съобщи ВВС, като цитира изказване на съдия от парижкото предградие Нантер. Самият Ширак винаги е отхвърлял съмненията в корупция.

Исторически пример
През 2004 г. бившият ми-

нистър-председател на Франция Ален Жупе, който по това време беше кмет на Бордо, беше осъден за участие в схема за фалшиви работни места по времето

на мандата на Ширак като кмет. В резултат на това му беше забранено да участва в политическия живот на страната в продължение на една година. Две години

по-късно обаче, през 2006 г., той беше преизбран на кметския пост.

Без имунитет

Докато беше президент на страната от 1995 до 2007 г., Жак Ширак имаше имунитет. След оттеглянето му от поста обаче имунитетът беше махнат и оттогава насам бившият държавен глава стана обект на няколко разследвания. Миналия месец прокуратурата в Нантер препоръча да отпадне второто дело срещу Ширак, но съдът очевидно е заел друга позиция. Първото обвинение е свързано с неспазване на задълженията и злоупотребите в периода 1992-1995 г. То ще се разглежда в съда в Париж в началото на март. Второто дело е по обвинения, отнасящи се до работата му като кмет на Париж между 1990 и 1994 г., и може да бъде разглеждано заедно с първото. □

Работна група ще подготви мерки за авиосигурност

Европейските министри отхвърлиха идеята на Германия за черен списък на летищата

Министрите на вътрешните работи от ЕС отхвърлиха предложението на Германия за изготвянето на черен списък на летищата, където сигурността е под необходимата. Това стана ясно след приключилата късно в понеделник среща. Постигнато беше обаче съгласие да се назначи специална група, която да обсъди вариантите за подобряване на мерките за сигурност при въздушния превоз на товари.

По-ефективно

Временната група ще включва експерти по транспорта и вътрешните работи. Тя ще трябва да изготви конкретни предложения до 2 декември, когато е срещата на транс-

портните министри на ЕС. Идеите ще трябва да помогнат на летищните власти да провеждат по-ефективни проверки, обясни белгийският вътрешен министър Анеми Търтълбум, която ръководи срещата. Очаква се да бъдат направени и анализи на риска, за да се определи кои летища са безопасни.

Крайна мярка

Идеята за изготвянето на черен списък на опасните летища беше едно от петте предложения, направени от германския министър на вътрешните работи Томас де Мезиер. Тя обаче беше отхвърлена от колегите му, които решиха, че тази мярка би била твърде крайна.

През последните две седмици десетки пратки с бомби бяха засечени на път от Йемен и Гърция, включително и експлозиви в колети за европейски лидери. □

Цитат

” В България регулацията винаги се случва със закъснение

► Теодор Захов, член на управителния съвет на СЕК и изпълнителен директор на "Спектър Нет"

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Телекоми: Общинните ни рекетират

Малките телекомуникационни компании настояха за ясни регулации, за да спрат натиска и изнудването от местните власти

Да развиваш малка телекомуникационна компания в някои части на България се оказва особено трудна задача. Фирмата може да има визия, да има специалисти, да има и някакъв (често доста ограничен) бюджет. Това би било добро начало с изключение на една подробност - фирмата е решила да развива дейността си в малко или средно голямо населено място. И рано или късно стига до въпроса - колко струва да разкопаеш един тунел за кабели. Отговорът на този въпрос е: колкото реши съответният общински съвет. Нищо, че законът казва, че е безплатно.

Емблемата Хасково

Опитът на телекомуникационните компании с прокарането на нова инфраструктура в Хасково е повече от интересен. През март 2009 г. общинският съвет гласува такса от 25 лв. на линеен метър за прокаране на нова инфраструктура. Фирмите нямат особен избор, защото Законът за електронните съобщения (ЗЕС) забранява изграждане на мрежи във въздуха, т.е. забранява висящите между сградите жици. В същия закон обаче се посочва, че използването на публична общинска собственост за преминаване и поддържане на електронни съобщителни мрежи е безвъзмездно, т.е. безплатно.

Общинската такса от 25 лв. е атакувана в съда и съвсем логично е отменена. Буквално на следващото си

► Доставчиците на интернет протестират срещу непрекъснато променящите се такси за прокопаване на инфраструктура

заседание след решението на съда общинският съвет приема друга такса, този път за разкопаване. Тя е в размер на от 5 до 25 лв. на линеен метър в зависимост от зоната на града. Община Хасково отново е осъдена, този път от електроразпределителното дружество EVN, и новата такса също пада. Общинарите са последователни и гласуват поредната такса, наречена

“разрешение за засипване”. Сега фирмите дължат по 5 лв. на метър за разглеждане на проекта и 5 лв. за издаване на разрешението.

Подобни истории има и на други места. Фирмите за телекомуникации определят това като изнудване от страна на общините.

Неговолните фирми

“Липсва държавна воля за разрешаването на проблемите, които влияят негативно върху сектора на телекомуникациите в страната и нарушават основни права на потребителите в България,” каза Невен Дилков, председател на Сдружението за електронни комуникации (СЕК). Заедно със Сдружението на независимите интернет доставчици и Асоциацията на българските кабелни оператори трите организации обединяват малки фирми, които заедно имат над 50% пазарен дял

в услугите за предоставяне на достъп до интернет и телевизия в България. Компаниите протестираха срещу затрудненията, които срещат при изграждането на собствена инфраструктура. “Макар страната ни да е на едно от първите места в света по качество на ширококоловия интернет, проникването на ширококоловия достъп е едно от най-ниските в Европейския съюз”, обясни Дилков.

Мисията невъзможна

В други градове обаче фирмите може само да мечтаят за условията в Хасково, където прокарането на инфраструктура изобщо е възможно. Във Варна например вече повече от година действа пълна забрана за прокопавания от страна на далекосъобщителни оператори. Група от телекоми завеждат дело в Административния съд на

Варна за отмяна на кметската заповед и го печелят, но реакцията на общината е проектите им изобщо да не бъдат разглеждани.

В Пловдив и Шумен пък операторите срещат проблеми при изграждането на базови станции за WiMax мрежи. В тези градове съществуват изисквания станциите да не са на по-малко от 300 м разстояние от учебни и лечебни заведения, детски градини и площадки, читалища и други места, което на практика прави тяхното изграждане невъзможно. “Тези условия затрудняват инвеститорите, въпреки че излъчването от станциите за WiMax е в пъти по-малко от това на тези по-малки телефони”, заяви Паулина Гиздашка от “Транс Телеком”. Фирмите са срещали подобни проблеми в Казанлък и Велико Търново и дори в

Регулаторът Проблемите с КРС

► Доставчиците на интернет и телевизия откриват проблем и в действията на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС). Невен Дилков смята, че основната цел на КРС е била изкривена, като вместо да спомага за развитието на сектора и да подпомага конкуренцията, комисията единствено събира глоби. Изпълнителният директор на “Спектър Нет” Теодор Захов, член на управителния съвет на СЕК, допълва, че в България регулацията винаги се случва със закъснение. Според него глобите почти не оказват влияние на големите телекоми, но може да се окажат фатални за по-малките оператори. От комисията обещава да коментират отпразнените критики утре.

софийските райони “Витоша”, “Красна поляна” и “Хаджи Димитър”.

Искане за яснота

Трите организации предлагат промени в Закона за електронните съобщения и Закона за устройството на територията, чрез които тези проблеми да бъдат решени. Фирмите поискаха ясен регламент и правила за развиване на дейността си, за да не зависят от настроеността на различни общинари. Представителите на СЕК припомниха, че са изпратили писмо с предложението на регионалното развитие и благоустройството още през март тази година, но не са получили отговор. От пресцентъра на министерството не коментираха докъде е стигнало писмото и дали предложенията ще бъдат взети предвид.

Пламен Димитров

Конкуренцията Подземната мрежа на БТК

► Труден е и достъпът до каналната мрежа на вече бившия тържествен монополист БТК, гнес “Виваком”. Компанията има най-развитата инфраструктура, но достъпът до нея е изключително скъп, заяви Спирал Иванова, председател

на Сдружението на независимите интернет доставчици и изпълнителен директор на “Spidru Net”. Иванов допълни, че телекомите не са строителни компании и не би трябвало да копаат тунели при наличието на развита канална мрежа. Високите цени обаче спират проникването на ширококоловия интернет на много места.

Бюти пазарът се възстановява, но песимизмът остава в гол

Сивата част от сектора и неуредици с обучението на кадрите все още държат пазара далеч от европейските нива

След спад от около 30% през 2009 г. пазарът на професионална козметика и услуги за красота бележи ръст през тази година. Продажбите вече компенсират понижението, до което доведе кризата, и достигат отново нивата от 2006-2007 г. Пазарът у нас крие сериозен потенциал, тъй като делът на редовните потребители на козметични услуги е все още много малък.

Бюти бизнесът в световен мащаб винаги е бил изключително устойчив на световните икономически сътресения, коментира Александър Иванов, управляващ директор на „Ай бюти“. Компанията е представител на марките професионална козметика Joico и Alterna. В България тази тенденция също се запазва и през 2010 г. браншът у нас отчита ръстове от 38-40%, смята той. Иванов твърди, че фактор се оказва психологическото въздействие на разкрасителните процедури, към които клиентите прибягват с цел антистрес.

Официална статистика за пазара на красотата в България няма. Обемът на пазара на професионални козметични продукти за коса в България към 2009-а е около 50 млн. EUR, смята грубо Александър Иванов. Той обяснява, че това включва само оборотите на фирмите представителки на професионалните марки, които продават на салоните за красота.

Песимизъм

Не всички представители на бюти пазара са оптимисти. Според Владислав

Иванов, управител на фирмата „Хай клас козметикс“, за последните години салоните за красота са успели да привлекат едва още 0.5% от потенциалните потребители на козметични услуги. Не повече от 2.5% от жените между 18 и 60 години в България използват редовно разкрасителни процедури, докато средното потребление на пазари като Испания, Италия и Франция е 15-22%, отбелязва Владислав Иванов.

Красота в си

Предполага се, че около 20-30% от действащите в страната салони не са регистрирани като такива обекти в местните здравни инспекции, казва Владислав Иванов от „Хай клас козметикс“. Това са предимно професионалисти, предлагащи услуги по домовете с професионални продукти, уточнява управляващият директор на „Ай бюти“. Като официални представители на производители на професионална козметика ние сме задължени да им продаваме, защото те са лицензирани „майстори фризьори“, но дали те отчитат официално оборотите си и дали си плащат данъците, няма как да знаем, обяснява той.

Обучението на ка

Друг проблем, който среща браншът, е, че квалификацията в България не отговаря на европейския модел нито като качество, нито като квалификационни нива. В момента у нас за придобиване на квалификационна степен трябва да се премине курс за

професионално обучение и се получава само втора квалификационна степен. Според закона за занаятите обаче обучението трябва да бъде занаятчийско и за да отвори салон за красота, един работодател трябва да има майсторско свидетелство от Националната занаятчийска камара, да плаща членски внос и да има занаятчийско предприятие, обяснява Емилия Динкова, изпълнителен директор на Асоциацията на малките и средните предприятия от индустрията за красота и здраве.

По думите й това създава хаос и едновременно с това обучението у нас не съответства на Европейската квалификационна рамка. По силата на европейските ангажменти, поети от България, до 2013 г. професионалната квалификация трябва да покрива четири степени. Друг проблем е, че никой в момента не контролира нивото на обучение в професионалните учебни центрове. Според Владислав Иванов системният контрол е задача на браншовите организации. „Хората в бранша не са достатъчно добре информирани кое обучение е легитимно“, твърди Динкова. Част от служителите в салоните нямат удостоверение за професионална квалификация, а само „фирмен сертификат“, издаден от работодателя.

Ниша за обучение

Според Александър Иванов тепърва има възможност за запълване на нишата с професионалните школи за обучение. „Това

Визитка

Коя е Дима Тодорова

- Дима Тодорова е собственик на верига салони за красота „Дима Стил“.
- Първият салон е отворен през 1993 г. и въвежда уължаването на коса и перманентния грим в България.
- Фирмата има пет салони в София, Пловдив, Варна и Бургас и над 50 души персонал.

Интервю Дима Тодорова, собственик на салони "Дима Стил"

Не виждам потенциал за

Докато не излезем от кризата, трудно можем да прогнозираме

► По официални данни вносът на професионална козметика за коса през 2009 г. е 450 000 EUR. Как ви се струва това?

- Много е малко. Вносът на козметични продукти в България е огромен. Непрекъснато ми предлагат

оферти, оставят материал в салоните.

► Говорите за сив сектор?

- Да, много малко са салоните, които са регистрирани. Оттам идва и основният проблем. Има салони, които не плащат данъци, нямат касови апарати и ни правят конкуренция. Ако при нас една услуга е 50 лв., при тях е 15-20. Тази цена не е реална. Данъчните служби не са в състояние да обхванат

всички тези салончета. Има и много центрове за обучение, които не са лицензирани. Аз лично се опарих с няколко мои служители, които ми представиха дипломи, и после се оказа, че не са лицензирани. Поради тази причина беше създадена АМСПИКЗ, за да се отсеят тези пререгистрации на всички салони.

► Каква е прогнозата ви за развитието?

Ива от кризата, неми дози

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Състезанието между потребителите и хората, предлагащи услуги, е много сериозно. В бранша се измислят все по-нови продукти и услуги и потребителят не може да смогне

► **Емилия Динкова**, изп. директор на Асоциацията на малките и средните предприятия от индустрията за красота и здраве

В пазара има ниши, неуплътнени откъм компетенция. Ако някой иска да започне бизнес в този бранш и е подготвен да предложи на пазара адекватен продукт с адекватна услуга, за него би имало място

► **Владислав Иванов**, управител на „Хай клас козметикс“

Теогора Мусева

е чудесен и изключително печеливш сектор, който е абсолютно неразработен в България”, отбелязва той. В Западна Европа, Америка и другите развити държави професионалните школи се радват на отличен престиж и добър бизнес. Тяхната цел е не само да подобряват техническото ниво на професионалистите, на което наблягат школите тук, а да развоят

и бизнес уменията на професионалистите от бранша, обяснява Иванов. „Затова там ще видите специализирани обучения по маркетинг и мениджмънт на бюти центрове, трейнинги за по-ефективни салонни продажби, обучения за професия колурист, която тотално отсъства в България и др.”, допълва той.

Теогора Мусева

разрастване на пазара

- Всеки иска да изглежда добре, но хората нямат възможност да се поддържат. Ние в салоните наблягаме на нова апаратура за поддържане на лице и тяло. Процедурите не са евтини и разчитаме на хората, които имат възможност. Това е нашата основна клиентела. Докато не излезем от кризата, трудно можем да прогнозираме.

► **Има ли потенциал за разрастване на пазара?**

- Струва ми се, че засега няма. Когато купя някаква апаратура, на мен ми трябвават 2 години да я изплатя. После се появява нова апаратура, тази е морално остаряла и т.н. Няма как да сваляш цените. Цените на апаратите са едни и същи в цяла Европа. Но цените на услугите не са. Там една апаратура се изплаща за 5 процедури, докато при нас са нужни 500. Поддръжката на удължена коса например

при нас е 20 EUR; в Германия е 240 EUR. Тук няма кой да дойде, ако вдигнеш цените. И си принуден да оцеляваш на границата.

► **Има ли място за нови бизнеси в този бранш?**

- Много трудно. Според мен нишите се запълниха. Клиентите намаляват. Оцеляват тези салони, които с годините са показали качество и лоялност към клиентите си и са ги задържали.

Високите цени на зърното повишиха приходите на „БГ Агро“

Печалбата на публичната компания се увеличава с над 5% през деветмесечието на 2010 г.

Високите цени на зърнените култури повишиха приходите на публичната компания „БГ Агро“ АД, показва консолидираният отчет на компанията за деветмесечието на тази година. За периода януари - септември 2010 г. оборотът на агрохолдинг достига 79.9 млн. лв., което е повишение от 62.8% на годишна база. „Резултатите в отчета не са неочаквани, като основната причина за повишението на приходите е значителното увеличение на цените на зърното и по-добрата реколта”, каза за в. „Пари” Ненко Ненков, председател на съвета на директорите и мажоритарен собственик на „БГ Агро”. Според него пазарът, на който оперира дружеството, върви много добре и резултатите в края на септември са надминали с малко предварителните очаквания.

Данни

Приходите от продажби, които формират над 97% от оборота, са се повишили с 64.4% и за деветмесечието на 2010 г. достигат 77.6 млн. лв. Общите разходи за дейността на варненския агрохолдинг са 74.7 млн. лв., като се повишават с 68.9% спрямо януари - септември миналата година.

Печалбата на дружеството също се увеличава и в края на септември 2010 г. е 4.5 млн. лв. Ръстът на

► **Ненко Ненков**, председател на съвета на директорите и мажоритарен собственик на „БГ Агро“

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

97

► процента от общия оборот на „БГ Агро“ се формира от продажбите

годишна база е 5.3%, тъй като за деветмесечието на миналата година положителният финансов резултат беше 4.3 млн. лв.

„Подобрението на финансовите резултати основно се дължи на износа”, твърди Ненко Ненков. Очакванията му са четвъртото тримесечие също да донесе добри резултати, тъй като има сключени договори, които ще доведат до повече

продажби. „Очакваме значително по-добри резултати в края на годината спрямо 2009 г.”, добави той.

Собственост

Мажоритарът в „БГ Агро“ Ненко Ненков е собственик на 66.1% от акциите на публичната компания. Другият голям акционер е Даниел Ненков, който има 17.7% от книгата.

На сесията вчера пазарната капитализация на „БГ Агро“ се повиши минимално с 0.07%. По позицията на варненския агрохолдинг беше сключена една сделка за 1220 лота. Цената на заваряване се повиши до 1.538 лв. за акция.

Атанас Христов

www.eufunds.bg

Европейските фондове
в България
Създаваме заедно

Бъдещето на Кохезионната политика

Започна дебат за реформа на Кохезионната политика, формираща над една трета от бюджета на Европейския съюз (ЕС).

Острата финансова и икономическа криза повишава изискванията към ефективността на политиката за сближаване в стандартите и качеството на живот в ЕС. Независимо, че след последното разширяване различията в развитието на държавите-членки станаха по-големи, кризата кара институциите да оказват натиск за намаляване на средствата по Кохезионната политика, като същевременно се преформулират целите и начинът на разпределяне на финансовия ресурс. Търсят се и начини за опростяване на процедурите по усвояване на средствата от ЕС с акцент върху системите за управление и контрол и постигането на измерими резултати.

България е активен участник в дискусиата и ще настоява за запазване на средствата за най-слабо развитите региони и държави-членки, за да могат те в ускорени темпове да наваксат изостаиването си от средното европейско ниво. Справедливо е също да се запази подкрепата за всички региони с оглед повишаване конкурентоспособността на европейската икономика като цяло. България подкрепя финансирането на следните приоритети:

- развитие и подобряване качеството на базисната инфраструктура;
- повишаване конкурентоспособността чрез иновации, научно-изследователска и развойна дейност;
- повишаване качеството на човешкия капитал и заетостта;
- развиване на административния капацитет.

Кампанията се финансира по Оперативна програма „Техническа помощ”, съфинансирана от ЕС чрез Европейския фонд за регионално развитие

Инвестиционните пазари се събуждат за нов растеж

Полша е най-търсеният пазар на имоти в Източна Европа, Балканите остават на втори план

► Пазарът на офис площи в Полша е сред най-привлекателните за инвеститори в Източна Европа

Повечето пазари на недвижими имоти по света преминаха най-ниската си точка и вече се връщат към растеж. Това показва глобално проучване на Colliers International сред водещи международни инвеститори. Изследването обхваща 200 институционални и частни инвеститори, чиито портфейли са на обща стойност 570 млрд. EUR.

Планове

Според проучването, проведено през третото тримесечие на годината, 60% от анкетираният планират да разширят портфейла си от недвижими имоти в рамките на следващите 12 месеца. Други 31% смятат

да запазят сегашните нива на инвестициите си, а едва 9% - да продават.

Оптимизмът на преобладаващата част от тези инвеститори отчасти се корени в увереността, че криза с двойно дъно в техния регион е малко вероятна. В допълнение към това 44% от тях оценяват достъпа до кредитен ресурс като по-лесен в сравнение с година по-рано, а над половината са на мнение, че цената на дълговото финансиране за този период е намаляла.

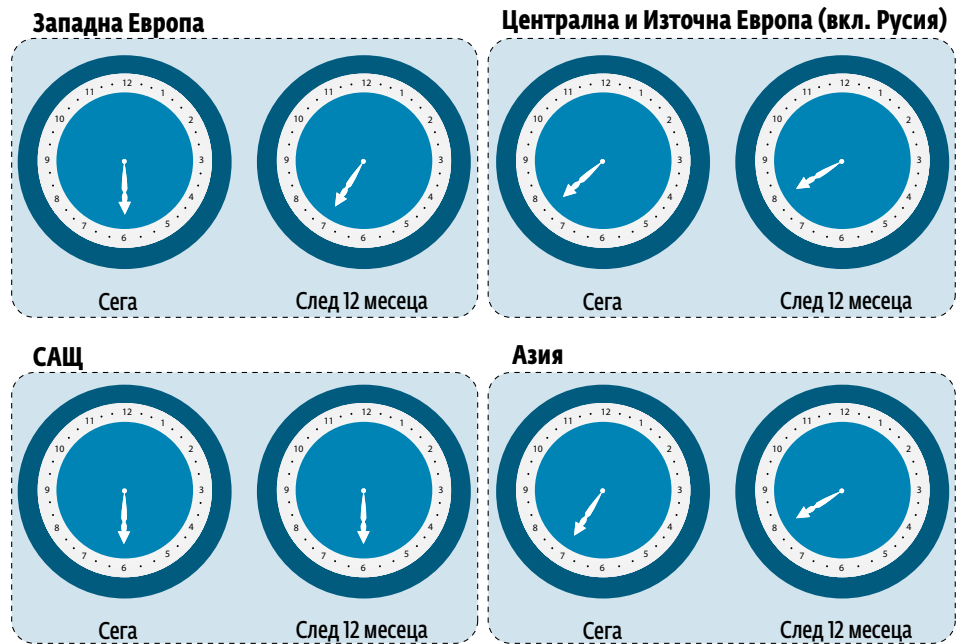
Едва 30% от анкетираният обаче планират да инвестират извън своя регион. В тези случаи предпочитани са утвърдени дестинации като Ню Йорк, Лондон, Ва-

шингтон, Сидни, Сингапур и Хонконг, както и част от т. нар. развиващи се пазари в лицето на Полша, Украйна и Бразилия. Латиноамериканската държава е предпочитана най-вече от американски инвеститори, отчасти заради високите оценки на рейтингите агенции за икономическия й потенциал. Проучването на Colliers показва също, че около 38% от инвеститорите в имоти в Южна Америка се насочват именно към този пазар.

В Европа

По-голямата част от инвеститорите на Стария континент все още подхождат предпазливо по отношение на рисковите инвестиции в

Какво показва инвестиционният часовник*

*Състоянието на инвестиционните пазари по света е илюстрирано с помощта на „глобален инвестиционен часовник“. На неговия циферблат мениджърите отбелязват къде според тях се намира съответният пазар. Приема се, че 12 ч отбелязва абсолютния връх на инвестиционния пазар, а 6 ч - неговата най-ниска точка. Зоната между 12 и 6 ч показва низходяща тенденция, а тази между 6 и 12 - възходяща.

имоти. Това според проучването е знак за продължаваща икономическа несигурност в съчетание с политиката на редица правителства към намаление на държавните разходи. Подобно на година по-рано голяма част от инвеститорите в Западна Европа - 81%, залагат на покупки на местните пазари. В същото време обаче расте и апетитът за задгранични придобивания - 62% от инвеститорите не изключват подобна възможност при едва 30% година по-рано. На местно ниво като перспективни се разглеждат офис пазарът в Париж, както и тези на търговски площи в Лондон и големите германски градове. Компаниите, които

разглеждат перспективите в Източна Европа, най-често проучват възможностите за инвестиции в търговски площи в Полша. Столицата Варшава е във фокуса на инвеститорите и като пазар на офис площи, следвана от Киев, Прага, Москва и Букюрещ. Интерес за покупка на недвижима собственост има и в Балтийския регион, докато Югоизточна Европа засега остава на втори план. София, Люблина, Белград и Атина попадат в ползрението на някои инвеститори, но като цяло остават допълващи портфолиата им дестинации.

Къде сме ние

По този повод Георги Ки-

ров, директор “Инвестиционни услуги” в Colliers International, коментира, че през следващите месеци можем да очакваме нови инвестиционни сделки в България, но дори това да се случи, все още ще бъде рано да се каже, че пазарът се е отлепил от дъното. Той допълни, че повечето фондове, които възнамеряват да правят нови инвестиции през 2011 г., ще предпочетат по-малко рисковите пазари, като Германия, Франция, Великобритания, скандинавските страни, или по-големи пазари с по-дългосрочен потенциал, като Русия, Украйна и азиатските страни.

Рагостина Маркова

Винари отчитат спад на износа за Русия, държавата - ръст

Производители поисква безмитен режим за наши стоки

Данните за износа на вино за руския пазар вкареха в задочен спор производителите и държавата в лицето на Изпълнителната агенция по лозата и виното. Според производителите на бутикови вина, обединени в Асоциация на българските винари, за деветте месеца на годината износет за Русия е намалял, а пазарният дял се е стопил - от 8 на 5%. Изпълнителният директор на агенцията Красимир Ко-

ев обаче прогнозира поне 10% ръст на продажбите.

Кой какво

По данни на изпълнителната агенция за деветмесечното на тази година за Русия са изнесени 20.392 млн. л вино при 25.784 млн. л за цялата 2009 г. Според Красимир Коев миналогодишните количества лесно ще бъдат надминати. Той постави България в челната тройка на износителите на вина за руския пазар редом с Чили и Франция при средна цена на износ от 75 евроцента за бутилка.

В същото време главният

секретар на Асоциацията на българските винари Росица Кючукова определи като проблемни за износа неконкурентните цени и липсата на държавна подкрепа. “Вносителите в Русия търсят вино на цена, която за българските производители е под себестойност. В конкурентни дестинации като Испания проблемът е решен с експортна субсидия, която покрива до 70% от цената. Така месечно Испания изнася за руския пазар около 8 млн. л при цена от 38 евроцента”, посочи тя. В същото време стойността на

българските вина е такава, че не може да се вместят дори в конкурентния диапазон от 55-60 евроцента за бутилка.

Мерку

По тази причина от асоциацията настояват за експортни субсидии за руския пазар или договор за безмитен режим при предстоящото посещение на Владимир Путин в София. Такава практика Русия вече има със Сърбия. Красимир Коев обаче припомни, че Сърбия е свободна да договаря такива условия, докато ние като член на

ЕС трябва да следваме европейските практики. Той допълни, че държавата работи за популяризиране на вината ни в Русия, като идната седмица предстои подписване на договор за целогодишно ползване на изложбени площи в центъра на Москва. Става въ-

прос за палата от бившето ВДНХ (Выставка достижений народного хозяйства), в която ще се продават български вина, месо, млечни продукти. До момента 84 компании са изявили желание да продават свои продукти в палатата.

Рагостина Маркова

75

► евроцента за бутилка е средната износна цена на българските вина за Русия

84

► компании са изявили желание да продават свои продукти в българската палата в Москва

Португалските банки атакуват Fitch заради понижени рейтинги

Banco Espirito Santo прекрати договора си с международната агенция заради неоснователната оценка

Остра реакция от страна на португалските банки предизвика решението на международната рейтингова агенция Fitch да намали оценките на няколко финансово-кредитни институции в страната. Една от петте най-големи банки в Португалия дори прекрати договора си с агенцията, съобщи Financial Times.

Притеснения

Решението си да намали рейтингите на четири банки през последните дни Fitch обоснова с рисковете, свързани с финансирането и ликвидността

на институциите. В основата на спора са всъщност дълговите проблеми на Португалия, заради които местните трезори практически нямат достъп до пазарите и разчитат на ресурс само от Европейската централна банка.

В понеделник доходността на 10-годишните държавни облигации на Португалия достигна най-високото си ниво от въвеждането на еврото насам заради притесненията на инвеститорите, че страната е изправена пред криза, подобна на гръцката.

Контра

Banco Espirito Santo съобщи, че е прекратил договора си с Fitch Ratings заради липсата на "основателна причина" за намаляване на рейтинга ѝ с три степени за по-малко от четири месеца. В специалното съобщение на трезора се посочва, че

намаляването на рейтинга не отразява "финансовата стабилност на банката". Millennium BCP, която е сред най-големите публични банки в страната, заяви, че "няма нови факти, които да показват значителна промяна във финансовото положение, ликвидността, платежоспособността или рентабилността на португалските банки".

Наголу

В понеделник рейтинговата агенция намали оценките на Banco Espirito Santo и Millennium BCP, както и на две други банки, заради повишените финансови и ликвидни рискове. Като причина за понижението агенцията посочи и по-слабите резултати на трезорите на местния пазар и влошеното качество на активите им.

Рейтингите на Banco Espirito Santo и Millennium

► Om Millennium BCP обявиха, че не съществуват нови данни, които да показват промяна във финансовото положение на португалските банки

СНИМКИ BLOOMBERG

BCP бяха намалени с две степени от A до BВВ+. С едно ниво бяха понижени оценките и на Banco BPI (до A-) и Banif (до BВВ-).

Откакто рейтингът на Португалия беше намален през април, в страната на практика почти не съществува междубанково финансиране. Това прави

местните трезори силно зависими от ресурса на ЕЦБ. Макар че заемите им намаляват от август насам, според Fitch те остават на предкризисни нива. ■

Силен пазарен дебют за Варшавската борса

Книжката на първия публичен оператор в Централна Европа поскъпнаха с 23% за ден

Акциите на Варшавската фондова борса скочиха с цели 23% при дебюта си на пазара вчера, като поръчките надвишиха предлагането 25 пъти. Книжката на първия борсов оператор в Централна Европа, който става публично дружество, достигна цена от 52.9 PLN (13.5 EUR).

За 10 часа

Полша получи общо 1.2 млрд. PLN от първичното публично предлагане на ак-

циите миналия месец. На инвеститорите бяха предложени 64% от Варшавската фондова борса като част от приватизационната програма на правителството, която цели да намали бюджетния дефицит на страната. По време на операцията книжката бяха пласирани на институционалните инвеститори при цена от 46 PLN, а индивидуалните инвеститори се сдобиха с тях срещу 43 PLN на брой. Заради огромния интерес към процедурата цялата емисия беше заплисана само за 10 часа, каза полският финансов министър Александър Град.

Лигер в региона

Компаниите, които се

търгуват на Варшавската фондова борса, са с обща пазарна капитализация в размер на 198 млрд. USD. С това борсата се нарежда на трето място по големина в Нова Европа след пазарите в Русия и Турция. Това е една от най-бързо развиващите се борси в региона. За последните десетина години броят на търгуваните компании е нараснал двойно, а дневният оборот се е покачил почти три пъти, показват данните на сайта на борсата. Варшавската фондова борса е и традиционно сред лидерите по първични публични предлагания, като общо 25 IPO-та са организирани само тази година. ■

1.2

► млрд. PLN получи полското правителство от първичното публично предлагане на 64% от единствената борса в страната

► Когато Варшавската фондова борса започва да работи през 1991 г., на пода ѝ се търгуват само 5 дружества, а оборотът е в размер на 2 хил. USD. Дневният оборот в момента е около 1.6 млрд. PLN

Туристическият бранш отчита 7% ръст тази година

Световната туристическа индустрия отчита ръст от 7% от началото на годината спрямо същия период на 2009 г. Това съобщи генералният секретар на Световната организация по туризъм към ООН Табел Рифай по време на среща на министрите по туризма в рамките на туристическото изложение World Travel Market (WTM) в Лондон. Най-добри резултати са отчетени в Азия, където

е постигнат ръст от 14%, докато в Европа той е едва 3%, отбелязват от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

Оценките за развитието на сектора за миналата и за тази година са умерено оптимистични. Възстановяването на туристическата индустрия все още не е устойчиво, но въпреки това тя остава водеща в световната икономика, казва Рифай.

Бюджетните дефицити на

страните и увеличаването на данъчната тежест са основни трудности пред развитието на сектора. Германия вече е въвела нов данък върху авиопревозите, като такъв предстои да бъде въведен и във Великобритания. Догодина в България пък ще се промени ставката за туризма, като се въведе единна от 9% вместо 7% за организирани и 20% за индивидуалните пътувания. ■

Пари

Вестник "Пари" търси:

- Икономически редактор
- Икономически репортер

Ако проявявате интерес, моля, изпратете автобиография и кратко мотивационно писмо (не по-дълго от 1/2 страница).

За контакти job@pari.bg

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Октомври	Ноември
Суров петрол	NYMEX	USD/б	83,42	83,42
Брент	ICE	USD/б	84,97	84,97
Газов	ICE	USD/т	716,25	716,25
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	3,96	3,96
Бензин 95	NYMEX	USD/т	750	-
Нафта	NYMEX	USD/т	750	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Октомври
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	265,47
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	230,96
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	232,76
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	2849,65
Kaiko		NYBOT	USD/m	2785,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	4398,15
Соя	No.2	ICE	USD/m	455,06
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	726,00

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	8339	8360
Калай	LME	USD/т	25920	25950
Олово	LME	USD/т	2472,5	2490
Цинк	LME	USD/т	2446	2462
Алуминий	LME	USD/т	2369	2392
Никел	LME	USD/т	23260	23300
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2230	2190

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/тр.у.	1353,2	1353,7
Сребро	LME	USD/тр.у.	24,71	24,75
Платина	LME	USD/тр.у.	1711	1715
Паладий	LME	USD/тр.у.	646,5	648
Родий	LME	USD/тр.у.	2270	2270

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг; 1 бу. царевица = 25.4016 кг; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 кг; 1 бу. = 0.4536 кг; 1 cwt = 50 кг; 1 gal. = 3.785 л; 1MT = 1000 kg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
Австралийски долар	AUD	1	1,3821
Бразилски реал	BRL	10	8,43030
Канадски долар	CAD	1	1,37185
Швейцарски франк	CHF	1	1,46449
Китайски ренминби юан	CNY	10	2,12124
Чешка корона	CZK	100	7,98200
Датска корона	DKK	10	2,62242
Естонска корона	EKK	10	1,25000
Британска лира	GBP	1	2,21749
Хонконгски долар	HKD	10	1,81762
Хърватска куна	HRK	10	2,66753
Унгарски форинт	HUF	1000	7,09714
Индонезийска рупия	IDR	10000	1,57856
Исландска корона	ISK	100	3,8016
Японска йена	JPY	100	1,41103
Южнокорейски вон	KRW	100	1,37313
Литовски литас	LTL	1000	1,24892
Латвийски лат	LVL	10	5,66448
Мексиканско песо	MXN	1	2,75663
Малайзийски рингит	MYR	10	1,32133
Норвежка корона	NOK	10	4,52037
Новозеландски долар	NZD	10	2,39729
Филипинско песо	PHP	10	1,05783
Полска злота	PLN	100	3,25164
Нова румънска лея	RON	10	4,39384
Руска рубла	RUB	10	4,54126
Шведска корона	SEK	100	4,58093
Сингапурски долар	SGD	10	2,10045
Словашка корона	SKK	10	1,07961
Тайландски бат	THB	100	4,71443
Нова турска лира	TRY	10	9,87244
Щатски долар	USD	1	1,41103
Южноафрикански ранд	ZAR	10	2,03140

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ и определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ПЗМЗ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 30.11.2010.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 8.11.2010 г.					Цена при обратно изкупуване
		До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	Над 100 001 евро	
консервативен	USD	158,22	157,45	156,68	156,29	154,36	154,36
консервативен	EUR	12,01	11,95	11,90	11,87	11,72	11,72
консервативен	EUR	84,66	84,24	83,83	83,42	82,19	82,19
балансиран	EUR	103,29	102,79	102,29	101,78	100,28	100,28
балансиран	EUR	785,22	781,41	777,60	773,79	762,35	762,35
високодоходен	EUR	180,71	179,84	178,98	178,12	172,10	172,10
високодоходен	EUR	81,59	81,20	80,80	80,41	78,45	78,45
високодоходен	EUR	161,27	160,50	159,72	158,95	155,07	155,07
високодоходен	EUR	324,22	322,68	321,13	319,59	308,78	308,78
високодоходен	EUR	212,36	211,35	210,34	209,33	202,25	202,25
високодоходен	EUR	250,09	248,90	247,71	246,52	238,18	238,18
високодоходен	EUR	85,56	85,16	84,75	84,34	81,49	81,49
консервативен	EUR	241,22	240,07	238,92	237,77	229,73	229,73

Нетната стойност на активите на дял е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.rcm.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. сп. (сп)	ЦОМ	Допустимост и Риск							
				От началото на годината (не се ангажира)	Стандартно отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. преразглеждане (ангажиран)	Начало на публ. преразглеждане			
Авора Капитал АД	Смесиран - балансиран	4.8289	4.8230	5.0221	4.8289	4.7232	-6.22%	15.50%	-8.69%	-22.87%	21.01.2008
Авора капитал - балансиран	Смесиран - балансиран	4.8289	4.8230	5.0221	4.8289	4.7232	-6.22%	15.50%	-8.69%	-22.87%	21.01.2008
Авора капитал - словал commodity fund	Фонд в акции	7.2838	7.2838	7.1381	7.2838	7.1381	-2.83%	14.20%	0.88%	-10.71%	23.01.2008
Авора капитал Югоизточна Европа	Смесиран - консервативен	10.1611	10.3135	10.5675	10.0000	0.0000	1.01%	0.10%	1.28%	1.42%	23.09.2009
Актив Асет Менеджмънт АД	Фонд в акции	2.0968		2.0968			-15.87%	28.66%	-18.47%	-57.51%	12.11.2007
До Актив Високодоходен	Смесиран - балансиран	2.4896		2.4896			-16.30%	25.23%	-18.50%	-51.02%	12.11.2007
Астра Асет Менеджмънт АД	Фонд на паричен пазар	11.3803		11.3746		11.3689	5.89%	0.12%	7.01%	6.36%	06.10.2008
До Астра Кеш	Смесиран - балансиран	10.7099		10.6566		10.6033	-0.49%	3.64%	-0.49%	3.13%	06.10.2008
До Астра Баланс	Фонд в акции	9.8019		9.7531		9.6668	-5.13%	8.61%	-5.30%	-1.20%	06.10.2008
До Астра Плюс	Смесиран - балансиран	13.0100		12.8812		12.8812	-4.03%	5.85%	-4.73%	5.29%	14.12.2005
БенчМарк Асет Менеджмънт АД	Фонд в акции	7.5642		7.4893		7.4893	-10.59%	10.64%	-13.67%	-5.47%	01.03.2006
До БенчМарк Фонд 1 Акции и Облигации	Фонд в акции	4.3618		4.3186		4.3186	-26.22%	12.71%	-26.18%	-17.46%	21.06.2006
ИД БенчМарк Фонд 2 Акции	Фонд в акции	7.7158		7.4911		7.4911	-5.42%	11.59%	-1.61%	-9.93%	05.02.2008
До БенчМарк Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	Фонд в акции	11.4574		11.1237		11.1237	8.40%	12.49%	10.97%	3.93%	05.02.2008
До БенчМарк Фонд 4 Енергетика	Фонд на паричен пазар	12.1562		12.1562		12.1562	7.15%	0.17%	8.47%	8.34%	03.06.2008
До БенчМарк Фонд 5 ЦИЕ	Смесиран - балансиран	82.5479		82.2590		82.5479	-0.46%	1.39%	-1.47%	-4.40%	20.11.2006
Болкан Капитал Менеджмънт АД	Фонд в акции	47.7506		47.5118		47.7506	-7.99%	2.63%	-10.09%	-13.16%	20.11.2006
До БКМ Балансиран Капитал	Фонд в акции	63.2003		62.8843		63.2003	-8.33%	4.88%	-6.69%	-11.86%	03.10.2007
До Европа	Смесиран - балансиран	98.0147		96.5555		96.5555	-5.24%	3.35%	-6.97%	-0.73%	04.01.2007
До Балкани	Смесиран - балансиран	79.1916		78.0126		78.0126	-5.10%	2.47%	-7.08%	-7.08%	25.06.2007
Варчев Менеджмънт Къмпаани ЕАД	Фонд в облигации	1.31951		1.31687		1.31687	5.56%	0.72%	6.54%	5.75%	01.12.2005
До Варчев Високодоходен фонд	Смесиран - балансиран	1.07299		1.06657		1.06657	-0.58%	4.17%	-0.54%	1.37%	01.12.2005
До Варчев Балансиран фонд	Фонд в акции	0.72530		0.72438		0.72438	-5.93%	8.29%	-6.17%	-6.53%	01.03.2006
ДСК Управление на активи АД	Смесиран - консервативен	0.71420		0.73974		0.73974	1.39%	2.55%	2.55%	-10.54%	07.03.2008
До ДСК Стандарт	Смесиран - консервативен	1.05275		1.04960		1.04960	2.62%	0.40%	3.58%	3.32%	07.05.2009
До ДСК Растек	Смесиран - балансиран	1.07299		1.06657		1.06657	-0.58%	4.17%	-0.54%	1.37%	01.12.2005
До ДСК Имоти	Смесиран - балансиран	0.71420		0.73974		0.73974	1.39%	2.55%	2.55%	-10.54%	07.03.2008
До ДСК Евро Актив	Смесиран - консервативен	1.05275		1.04960		1.04960	2.62%	0.40%	3.58%	3.32%	07.05.2009
Елана Фонд Менеджмънт АД	Смесиран - балансиран	96.7883		95.8253		95.8253	-6.26%	6.73%	-7.08%	-0.76%	07.12.2005
До Елана Балансиран Евро Фонд	Смесиран - балансиран	101.5218		100.5116		100.5116	-7.94%	5.73%	-9.32%	0.22%	06.03.2006
До Елана Балансиран Доларов Фонд	Фонд в акции	81.5205		80.3067		80.3067	-10.00%	9.66%	-10.73%	-2.51%	20.06.2005
ИД Елана Високодоходен Фонд	Фонд на паричен пазар	123.5212		123.5212		123.5212	7.52%	0.47%	8.22%	7.22%	31.10.2007
До Елана Фонд Паричен Пазар	Смесиран - балансиран	93.3805		93.0073		93.0073	3.43%	2.41%	0.87%	-2.48%	01.02.2008
До Елана Долар Фонд	Смесиран - балансиран	107.2995		107.1923		107.1923	4.66%	0.65%	5.36%	5.23%	01.07.2009
До Еврофонд	Смесиран - балансиран	4.7368		4.7084		4.7084	-3.68%	7.97%	-3.60%	4.70%	08.07.1999
Златен Лев Капитал АД	Фонд в акции	0.8863		0.8819		0.8797	-16.71%	13.74%	-17.81%	-8.67%	01.06.2009
ИД Златен Лев	Смесиран - балансиран	10.0200		10.0000		10.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
До Златен Лев Индекс 30	Смесиран - балансиран	17.0625		16.9436		16.9436	-8.91%	6.84%	-10.65%	9.16%	28.09.2004
Капман Асет Менеджмънт АД	Фонд в акции	10.5174		10.3172		10.3172	-13.82%	8.94%	-16.11%	0.90%	05.01.2006
До Капман Фикс	Фонд на паричен пазар	0.0000		0.0000		0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	01.06.2010
ИД Капман Капитал	Смесиран - балансиран	17.0625		16.9436		16.9436	-8.91%	6.84%	-10.65%	9.16%	28.09.2004
До Капман Макс	Фонд в акции	10.5174		10.3172		10.3172	-13.82%	8.94%	-16.11%	0.90%	05.01.2006
Карол Капитал Менеджмънт ЕАД	Фонд в облигации	1.1612		1.1440		1.1440	-10.38%	11.61%	-7.82%	1.33%	10.05.2004
ИД Адванс Инвест	Фонд в акции	0.7548		0.7436		0.7436	-8.18%	11.78%	10.38%	-6.97%	04.10.2006

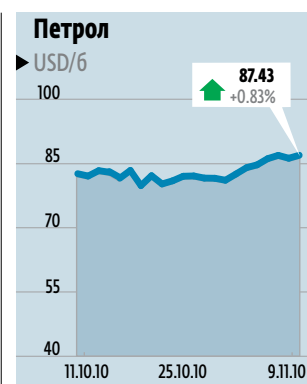

Индекс на деня

0.86

► процента се повиши френският индекс CAC 40 и достигна 3947.19 пункта

По време на борсовата сесия във вторник измерителят добави 40 пункта към стойността си. Причина за резкия скок стана поевтиняването на еврото спрямо щатската валута

Цената на петрола отчете повишение и по време на вчерашната сесия в Ню Йорк достигна 87.47 USD/б. Голяма помощ на нефта оказа слабото евро, което върна интереса към нефинансовите активи

Стока на деня

3.79

► процента добави палаят на борсата в Ню Йорк и стигна 709 USD/мр.у.

На последната борсова сесия металът поскъпна с 13 USD заради силното търсене. Инвеститорите предпочетоха да вложат парите си в метали и обърнаха гръб на валутите

Златото продължава да печели от страха на инвеститорите

Златото и среброто продължават надпреварата със себе си и всеки ден чупят рекорд след рекорд. Опасенията, че предприетите от Фед действия ще възродят позабравената дългова криза, увеличават търсенето на металите като най-сигурна и нискорискова инвестиция. В рамките само на една сесия златото поскъпна с повече от 20 USD и премина психологическата граница от 1400 USD/тр.у. Среброто също не изостава и постави поредния си 30-годишен рекорд при цена над 28 USD/тр.у. Всичко това се случва на фона на поскъпващия долар, който обикновено се движи противоположно на металите. На последната сесия американската валута се повиши с 0.7% спрямо еврото и кросът на двете валути достигна 1.3745 EUR/USD. Отслабването на еврото се дължи

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

На борсата в Лондон златото с незабавна доставка се търгуваше за 1420 USD/тр.у., което е повишение от 1.2%

основно на опасенията, че държавите, които бяха засегнати от дълговата криза, отново ще имат проблеми при издължаването към облигационерите. Допълнителни проблеми ще създадат и новите бюджетни иконо-

мии, които се залагат от правителствата на засегнатите държави. Такъв е случаят с Ирландия. Еврокомисарят по икономическите въпроси Оли Рен посети страната, за да се запознае с последния план на ирландското правителство за справяне с кредитните проблеми. Планът на правителството предвижда ново свиване на разходите и увеличаване на данъците. Този ход трябва да донесе на хазната допълнително 6 млрд. EUR (8.3 млрд. USD) през 2011 г.

На борсата в Лондон златото с незабавна доставка се търгуваше за 1420 USD/тр.у., което е повишение от 1.2%. Поскъпването на среброто беше още по-внушително. Неговата цена скочи с 3.58% в рамките на една сесия и се търгуваше за 28.45 USD/тр.у. □

► В рамките на 10 месеца златото е поскъпнало с 29%, а цената на среброто е нараснала с 53%

Дефицитът при захарта се задълбочава

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

На борсата в Ню Йорк бялата захар с доставка през март добави 11.2 USD към стойността си и се търгуваше за 789.5 USD/т, което е ръст от 1.4%

Цената на бялата захар се изкачи до най-високата си стойност за последните 21 години. Причината за това са засилващите се спекулации, че Индия ще ограничи драстично износа, за да успее да задоволи вътрешното търсене.

Проблемите на азиатската държава са свързани главно с ниската реколта на захарно цвекло през тази година. Това според анализаторите ще ограничи износа на захар до 2 млн. т при общо количество на реколтата от 25 млн. т. Прогнозите, които бяха правени в началото на годината, предвиждаха реколтата от най-малко 26 млн. т и износ

► Страхът от масовото въвеждане на квоти е главният фактор за поскъпването

СНИМКИ BLOOMBERG

от 3.5 млн. т. Разликата се получава заради наводненията, които засегнаха добива в индийския щат Утар Прадеш. Според анализатори на базираната в Женева OTCex Гроцр в момента светът не знае реално какво се случва с износа на захар, а информацията, идваща от Индия, не е достатъчно изчерпателна. Оттам добавят, че в момента основната движеща сила на цената е

страхът от въвеждането на квоти и от други водещи износители заради слабите реколти по целия свят.

На борсата в Ню Йорк бялата захар с доставка през март добави 11.2 USD към стойността си и се търгуваше за 789.5 USD/т, което е ръст от 1.4%. Това е най-високото достигано ниво от януари 1989 г., когато Bloomberg започват да правят статистика. Рязко

покачване имаше и при нерафинираната захар, чиято цена нарасна с 1.6% до 714 USD/т. □

25

► млн. т ще бъде гобива на захарно цвекло в Индия при прегварително очакване над 26 млн. т

Индексите в Азия затвориха на червено

Последната сесия беше белязана от първо понижение за азиатските индекси за последните седем дни. Поскъпването на йената срещу еврото и долара донесе спад при акциите на добивните компании, което пък се отрази негативно на търговията на Токийската фондова борса. Отделно от това индексите в Китай и Хонконг бяха засегнати от по-строгия контрол върху капиталовите потоци към Китай.

Регионалният индекс MSCI Asia Pacific се понижи с 0.2% до 134.99 пункта. Той нарасна с 4.6% през предишните шест дни, като вчера стигна най-високото си ниво от юли 2008 г. насам. В Япония Nikkei 225 се понижи с 0.4% до 9694.49 пункта. На борсата в Сидни S&P/ASX 200 загуби 0.8% до 4740 пункта. Акциите на австралийския производител на природен газ и петрол Woodside Petroleum поевтиняха с

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

В Япония Nikkei 225 се понижи с 0.4% до 9694.49 пункта

6.3% след новината, че Shell е продала 10% от своя дял в капитала му.

В Южна Корея Kospі се повиши с 0.3%, докато в Тайван водещият индекс Taіех добави 0.2%, като и двата индекса бяха подкрепени от доброто представяне на телекомуникационните компании. Акциите на корейската телекомуникационна компания KT Согр. поскъпнаха с 3.4%, след като обявиха нетна печалба от 315 млн. USD за изминалото тримесечие. □

Българите не са изкушени да емигрират, ако получат с 50% по-висока заплата

Младите и несемейни хора у нас са най-склонни да сменят местоживеенето си

Повече от половината българци (56%) не биха се преместили да живеят в друг град в България, а 59% не биха се преместили в друга държава дори при 50% увеличение на заплатата. Това показва проучване на компанията за маркетингови проучвания Synovate за миграционните процеси, което е проведено през септември - октомври 2010 г. в България, Русия, Украйна, Сърбия и Русия.

На въпрос при какви условия българите биха се преместили да работят в друг град или държава от ЕС, близо половината от анкетираните са категорични, че не биха се преместили при никакви условия. В същото време 23% от запитаните посочват, че ако заплата им бъде увеличена двойно, ще се преместят в някой друг български град, а 12% биха заминали в Европа, ако получат предложение заплата им да се качи 100%.

Младите са по-активни

Ако погледнем по-задълбочено резултатите от България, за никого няма да е изненада, че най-склонни да сменят местоположението си срещу по-високо възнаграждение са младите и активни хора на възраст между 20 и 39 години. Към миграция са склонни предимно несемейните българци и тези, които живеят на семейни начала.

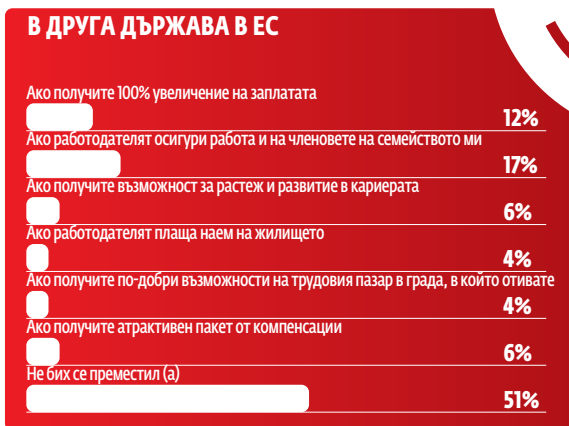
От селата към градовете

Най-много потенциални

При какви условия бихте се преместили в друг град?
При какви условия бихте се преместили в друга страна от ЕС?

Бихте ли се съгласили да се преместите в друг град в България, ако ви предложат 50% увеличение на заплатата?
Бихте ли се съгласили да се преместите в друга държава, ако ви предложат 50% увеличение на заплатата?

„емигранти“ се открояват сред жителите на малките градове (с под 50 хил. жители).

Те са най-склонни да се преместят в друг град на страната, ако това ще им донесе 50% по-високи доходи.

Причините

Според Synovate основната причина, която би мотивирала хората да загърбят текущата сигурност и да предприемат голямо преместване, е, ако те получават по-висока заплата. Две пети от всички интер-

вюирани българци между 15 и 69 години биха работили в друг град, ако това условие е изпълнено. Различни обаче са причините за преместване в чужбина. Хората биха заминали да работят в ЕС единствено ако работодателят им осигури препита-

ние и на другите членове на семейството. Това може би е свързано и с един от основните страхове на търсещите работа далеч от дома, а именно - страха от изолация. Възможността да бъдат със семейството си в чуждата страна и още пове-

че да им осигурят работа и подслон прави избора много по-лесен.

Друга потенциална причина за преместване в чужда държава, макар и посочена от доста по-малък дял от интервюираните, е получаването на „Атрактивен пакет от компенсации“ като мобилен телефон, безплатна храна и медицинска застраховка. Възможността за развитие в кариерата също не е от най-разпространените причини за преместване. Тя е от значение предимно за тийнейджърите и младежите под 30-годишна възраст. Възможността работодателят да плаща наем на жилището пък е един от най-маловажните фактори за преместване в друг град, особено извън рамките на Европейския съюз.

Ние и грузите

Според Synovate много сходни миграционни характеристики се наблюдават при сърбите и българите. Повече от половината от запитаните посочват, че не биха се преместили в друг град да работят. В същото време в Русия и Украйна по-голямата част от запитаните посочват, че 77% не биха се преместили. Исторически сърбите и българите са преминавали през вълна на миграция извън страните си, в търсене на успех и богатство на Запад. Те вече имат личен опит и достатъчно близки и познати, които са живата връзка със света отвъд желязната завеса, коментира Стоян Михайлов управляващ директор на „Синвейт България“. По думите му за разлика от България и Сърбия в Русия и Украйна все още е налице противопоставянето „модерен център - консервативна периферия“.

АГЕНЦИЯ „ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“
в изпълнение на Решение на Министерски съвет № 787/01.11.2010 г.,

УВЕДОМЯВА
собствениците на отчуждени имоти и части от имоти, засегнати от извършване на линейни мрежи от електроенергийното, далекосъобщенията и водоснабдяването за обект: АМ „ТРАКИЯ“ ЛОТ 2, участък Стара Загора - Нова Загора от км 210+100 до км 241+900, на територията на област Стара Загора и област Сливен, че започва изплащането на обезщетения в БАНКА ДСК, след представяне на документи за собственост.

АГЕНЦИЯ „ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“
в изпълнение на Решение на Министерски съвет № 789/01.11.2010 г.,

УВЕДОМЯВА
собствениците на отчуждени имоти и части от имоти, засегнати от извършване на напоителни и отводнителни канали и реконструкция на газопроводи за обект: АМ „ТРАКИЯ“ ЛОТ 2, участък Стара Загора от км 210+100 до км 241+900, че започва изплащането на обезщетения в БАНКА ДСК, след представяне на документи за собственост.

АГЕНЦИЯ „ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“
в изпълнение на Решение на Министерски съвет № 790/01.11.2010 г.,

УВЕДОМЯВА
собствениците на отчуждени имоти и части от имоти, засегнати от извършване на електропроводи, далекосъобщителни мрежи и газопроводи за обект: АМ „ТРАКИЯ“ ЛОТ 4, участък Ямбол - Карнобат от км 276+200 до км 325+280, че започва изплащането на обезщетения в БАНКА ДСК, след представяне на документи за собственост.

НЕК-ЕАД, КЛОН „ХИДРОЕЛЕКТРОИНВЕСТ“

на основание чл. 128, ал. 5 и във връзка с чл. 121, ал. 1 от Закона за устройство на територията, **УВЕДОМЯВА** всички заинтересовани физически и юридически лица, че организира среща за обществено обсъждане на проект за изменение на ПУП-ПРЗ за обект: **Хидровъзел „Цанков камък“**.

Срещата ще се проведе на **18 ноември 2010 г. от 13⁰⁰ часа** в киносалона на Дома на културата в гр. Девин.

На разположение на интересувашите се всеки работен ден от 8⁰⁰ до 17⁰⁰ часа в НЕК ЕАД, клон Хидроелектроинвест, гр. Девин, ул. Александър Костов №4 ще бъдат предоставени:

1. Проект за изменение на ПУП-ПРЗ за обект: **Хидровъзел „Цанков камък“**.

ПИСМЕНИ СТАНОВИЩА могат да се представят в деловодството на НЕК ЕАД, клон Хидроелектроинвест, гр. Девин, ул. Александър Костов №4 или на срещата за обществено обсъждане.

За контакти: инж. Стойчо Попов, тел. 03041/ 24-89

АГЕНЦИЯ „ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“
в изпълнение на Решение на Министерски съвет № 788/01.11.2010 г.,

УВЕДОМЯВА
собствениците на отчуждени имоти и части от имоти, засегнати от реконструкция на електропроводи и далекосъобщителни мрежи за обект: АМ „ТРАКИЯ“ ЛОТ 3, участък Нова Загора-Ямбол от км 241+900 до км 277+597, че започва изплащането на обезщетения в БАНКА ДСК, след представяне на документи за собственост.

О Б Я В А

„НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ“ ЕАД, гр. София, на основание чл. 14 - чл. 15е от ПРУПДТДДУК, Заповед № РД 56-55/10.06.2009 г. на министъра на земеделието и храните и Заповед № РД-11-173#1/09.11.2010 г. на изпълнителния директор на дружеството, открива процедура по провеждане на търг с тайно наддаване, при закрито заседание, за отдаване под наем на водностанопанско съоръжение - язовир „Божурица“, представляващ имот № 000072 с площ 158,742 дка за рибностанопанска дейност (аквакултура) и 4000 кв.м представляващи част от имот № 000077 с обща площ 19,956 дка с начин на трайно ползване - лясък, находящи се в местност „Дисази“, землището на с. Милчина Лъка с ЕКАТТЕ 48266, общ. Грамада, обл. Видин. Имотът се отдава под наем за срок от 10 год. Началната тръжна цена е в размер на 8 400,00 (осем хиляди и четиристотин/ лева с ДДС за годишен наем. Търгът ще се проведе на 25.11.2010 г. в 13 часа в „Напоителни системи“ ЕАД - София, на адрес: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136, ет. 3. В случай, че двамата или повече от кандидатите предложат еднаква най-висока цена за обекта и търгът продължи между тях с явнo наддаване, определям стъпка за наддаване в размер на 10% от началната тръжна цена. Тръжната документация може да бъде получена от 10 до 16 ч. всеки работен ден до деня предхождащ датата на търга на адрес: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136, ет. 3, „Напоителни системи“ ЕАД - гр. София след заплащането и в касата на „Напоителни системи“ ЕАД - гр. София. Цената за един комплект тръжна документация е 350 /триста и петдесет/ лева, като тази сума не се възстановява. Оглед на активите, предмет на търга, се извършва до деня предхождащ датата на търга по местонахождението им, след предварителна уговорка с управителя на „Напоителни системи“ ЕАД - клон Видин, като необходимо условие за това е да бъде закупена тръжна документация. Депозитът за участие е в размер на 10% от обявената начална тръжна цена и следва да бъде платена по сметка на „Напоителни системи“ ЕАД, гр. София, при банка „Търговска банка Д“ АД, разплащателна сметка IBAN: BG93 DEMI 9240 1000 0157 28, BIC: DEMI BGCF. Заявления за участие в търга се подават в офиса на „Напоителни системи“ ЕАД - София в срок до 16 ч. на деня, предхождащ датата на търга.

При неявяване на кандидатите повторен търг ще се проведе на 09.12.2010 г. от 13 часа на същия адрес и при същите условия.

За допълнителна информация: Тел. 02/ 808 50 01

► Най-склонни да сменят местоположението си срещу по-високо възнаграждение са младите и активни хора между 20 и 39 години

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Състезание

“Ти Би Ай Кредит” избира най-добра снимка

“Ти Би Ай Кредит” организира конкурс за най-добрите снимки, които ще предложат клиенти на компанията като идеи за дизайн на предплатените карти. Компанията организира конкурс, който ще продължи до 20 декември.

Печелившите ще бъдат избрани чрез онлайн гласуване на сайта www.atcard.bg. С 1000 лв. ще бъде заредена най-оригиналната дизайнерска карта. Кандидатите, които не успеят да съберат максимален брой гласове за паричната награда, може да се състезават за два преносими компютър, дигитален фотоапарат, фоторамка или

мобилен телефон. За всяка карта може да се гласува чрез e-mail или във Facebook. Първа награда ще бъде присъдена автоматично на картата, събрала най-много гласове. Втора награда ще получи участникът, създал и активирал най-много карти в периода на конкурса. Останалите награди ще се разпределят чрез електронен жребий.

БАНКИ И ЗАСТРАХОВАНЕ

Застоят на цените на имотите раздвижи ипотечния пазар

Банките поемат все по-голям процент от финансирането на жилището

► Банките се съревновават да предлагат по-ниски лихви и отстъпки от такси по жилищните кредити, за да печелят повече клиенти

Банките финансират все по-голям процент от стойността на жилищата при отпускане на ипотечен кредит, показва анализът на “КредитЦентър” за пазара на ипотечни кредити. “През последните шест месеца цените на недвижимите имоти се стабилизираха и това кара банките да поемат по-голяма част от цената на жилището”, коментира Тихомир Тошев, изпълнителен директор на “КредитЦентър”. Банкерите също са на мнение, че цените на имотите няма да намаляват повече или поне няма да падат осезаемо и това е причината да има увеличение на ипотечното кредитиране в последните месеци.

Увеличението

През октомври 7.3% от кандидатите за ипотечен кредит са получили финансиране между 80 и 90% от стойността на имота. Това е с 3% повече спрямо септември. Заем с външно финансиране между 70 и 80% са получили 23.3% от кредитоискателите.

Според консултантите от “КредитЦентър” тези цифри чертаят повишаващата се активност в сегмента на ипотечното кредитиране.

Според Тихомир Тошев освен успокоените цени на имотите в последните месеци по-големият процент финансиране е продиктуван и от това, че в края на годината банките традиционно подобряват офертите си за жилищни заеми. Той допълни, че тенденцията за увеличаване на процента външно финансиране е започнала още през септември, продължила е през октомври и през първата седмица на ноември.

Есенен оптимизъм

Оптимизъм сред българските семейства се завръща и това се отразява и на пазара на ипотечни кредити, отчита от “КредитЦентър”. От консултантската компания посочиха още, че дългото очакване за ясни сигнали, че дъното при цените на имотите е достигнато, кара някои от

клиентите да се съмняват дали не са го изпуснали или дали няма да го изпуснат, ако продължат да чакат още. Това е причината те да предприемат крачка за покупка на жилище.

“Оптимизъмът на хората е знак и за банките, и за кредитните консултанти, че през идните месеци кредитирането ще расте и пазарът постоянно ще увеличава обемите си”, обясни Тошев. Банкерите потвърдиха, че ипотечното кредитиране ще се ускори до края на годината.

Промоционални оферти

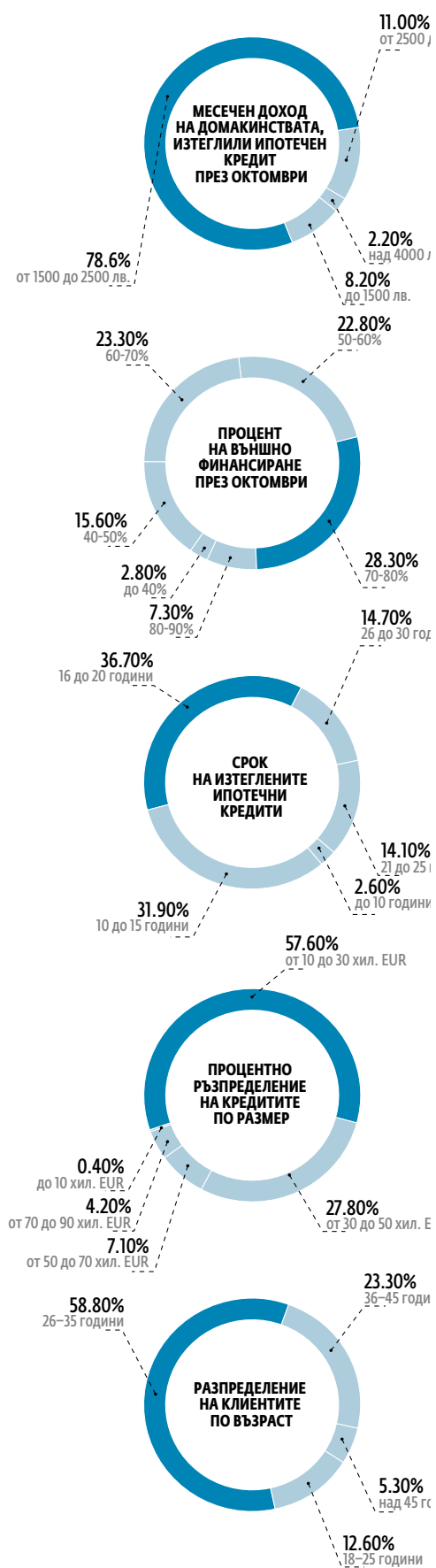
От началото на септември банките се състезават да предлагат все по-привлекателни оферти по ипотечни заеми. Причината е, че финансовите институции искат да привлекат повече клиенти от този сегмент. Причината е, че той е най-рисков, но и най-доходоносен. Освен това хората, които купуват жилище сега, го правят не със спекулативна цел и биха направили

всичко, за да не загубят жилището си.

Магнитите за клиенти, на които разчитат банките, са по-ниските лихви и отстъпките при таксите за разглеждане на документи и обслужване на кредита. Лихвите по някои кредити достигнаха нивата си отпреди кризата. А към тях вече има и допълнителен бонус - застраховки и спестовни планове. Лихвите по ипотечните заеми за фиксиран период са 5.35, 5.85 и 6.35%. А с променлива лихва започват от 6.55 и 6.79% и вече вървят в пакет със застраховки, спестовни планове и др.

Най-често клиентите получават оферти без такса за предсрочно погасяване, а много от банките намаляват или премахват и таксите, които съпътстват тегленето на кредита. От “КредитЦентър” прогнозира, че с бавното излизане на икономиката от кризата банките ще продължат да предлагат все по-добри оферти за ипотечни заеми.

Рягослава Димитрова

Ниският обхват на застрахователна отговорност" ги прави все

Претенциите към адвокати, лекари, проектанти непрекъснато се повишават,

Малкият обхват на застраховките „Професионална отговорност“ прави този пазар изключително перспективен. Това показва допитване на в. „Пари“ сред мениджъри на застрахователни компании и посредници. Полиците, които се отчитат в графата обща „Гражданска отговорност“ са задължителни за професиите, които може да причинят вреда на трето лице при изпълнение на служебните си задължения.

Погобие

Както автомобилната „Гражданска отговорност“ е със социална функция, подобна е ролята и на полиците за „Професионална отговорност“. Те са предназначени за плащане на претенции към лица, които са пострадали по вина на друг. Задължение за сключване на подобни полиците имат адвокати, туроператори, лекари и др., т.е. именно тези професии, които волно или неволно може да нанесат вреди с дейността си. „Нашите наблюдения показват, че обхватът на тези полиците е 5-10%“, коментира Стоян Проданов, изпълнителен директор на ЗД „Бул Инс“ АД. По думите му претенциите към адвокати, лекари, проектанти непрекъснато се повишават, което ще доведе и до ръст на този бизнес. Според Пламен Ялъмов, изпълнителен директор на ЗАД „Алианс България“, едва ли има хора, които да бягат от задължението да сключват подобни полиците. „Просто те са с малък обем и все още не са популярни и компаниите трябва да ра-

ботим за популяризирането им“, добави Пламен Ялъмов. „При отговорностите на адвокати, туроператори и така нататък също има задължение за сключване на „Професионална отговорност“, но заради липсата на стриктен контрол и обхватът е изключително нисък“, твърди и Ясен Христов, управител на SDI Broker. По думите му брокерите, които също са задължени да имат такива застраховки, няма как да не ги сключат, защото това се следи от Комисията за финансов надзор. „Ние винаги сключваме тези застраховки и дори когато имаме проекти на висока стойност, увеличаваме застрахователната сума и покритие“, категорична е Ивана Близнакова, адвокат в Tocheva&Mandazhieva Law office. По думите ѝ тези полиците не са скъпи, но са много полезни. „Големите ни клиенти дори изискват да видят тези полиците, защото в Западна Европа това е нормална практика“, добави Ивана Близнакова.

Кой контролира

Всички участници са категорични, че причината някой да избяга от задължението да сключи полица „Професионална отговорност“ е липсата на стриктен контрол и ясно разписани правила за санкции към недобросъвестни представители на тези професии. „Има изискване за сключване на застраховка, но няма специално разписан механизъм за контрол“, твърди Стоян Проданов. Според него това лесно може да се промени, като при подновяване на разрешителните

се изисква тази полица. Подобно е мнението и на Ивана Близнакова, като според нея трябва да се помисли в посока за създаване на регистър, който да следи за наличието на тази застраховка. „Пазарът е в ситуация, в която слабият контрол демотивира отделните лица да купуват тези полиците“, добави и Ясен Христов.

Контролът за наличие на полицата при различните професии, които трябва да имат застраховка „Професионална отговорност“, се прави инцидентно и обикновено е при издаване на разрешителните за дейност или по-лошо, при настъпване на застрахователно събитие. „За адвокатите задължението за сключена полица е записано в чл. 50 на Закона за адвокатурата“, обясни Ивана Близнакова. Тя добави, че санкциите, които са предвидени, са порицание, глоба и отнемане на адвокатски права.

Пазарът не расте

Според официалните данни на Комисията за финансов надзор през първите осем месеца от продажбата на обща „Гражданска отговорност“ компаниите са реализирали 21.5 млн. лв., а в края на август 2009 г. тези премии бяха 22.1 млн. лв. „Професионалните отговорности“ се записват в графата обща „Гражданска отговорност“. Заради свиването на приходите в общото застраховане делът на тези застраховки се повишава минимално и към 31 август 2010 г. е 2.4% от пазара. Година по-рано приносът на тези полиците беше 2.3%.

Атанас Христов

Изплатените обезщетения непрекъснато се повишават

„Професионалните отговорности“ са в раздела на общата „Гражданска отговорност“ и също се отнасят за вреди към трети лица, които може да се нанесат при упражняване на съответната професия. Става въпрос за много големи искове и заедно с повишаването на претенциите ще расте и интересът към тези полиците. Нашите наблюдения показват, че обхватът е 5-10%. Претенциите към адвокати, лекари, проектанти непрекъснато се повишават, което ще доведе и до ръст на този бизнес. При нас непрекъснато има ръст на продадените полиците. Тръгнахме от

Стоян Проданов, изпълнителен директор на ЗД „Бул Инс“ АД

Полиците „Професионална отговорност“ са за професии с доходи над средните и при едно добро управление на средствата може да се сключват

нулата и постоянно има повишение на продажбите.

Тези полиците са за професии с доходи над средните и при едно добро управление на средствата може да се сключват. При общата „Гражданска отговорност“ си има претенции, плащанията си вървят, така че това е съвсем нормален бизнес. Пазарът е интересен и ще се развива заради повишението на исковете, което ще накара хората да сключват тези застраховки.

Механизмът за контрол не е толкова стриктен, колкото при

автомобилната „Гражданска отговорност“. Има изискване за сключване на застраховка, но няма специално разписан механизъм за контрол. Лесно може да се измисли, например при подновяване на разрешителните за действие да се изисква тази полица. Тя е задължителна, за да може да се платят исковете при осъществяване на дейността.

Застрахователите поемат риска и когато всеки, който трябва да сключи тази полица, го направи, ще има и достатъчно средства за изплащане на обезщетения. □

Трябва да работим за популяризиране

За когото е задължителна „Професионалната отговорност“, той си я сключва. Нямам наблюдения да се избягва сключването ѝ. Просто тези полиците са с малък обем и все още не са популярни. Тук и компаниите трябва да се заемем с популяризирането на тези застраховки, които са и трудни за разбиране.

За съжаление контролът се осъществява при настъпване на застрахователно събитие, когато може да се види кой има полица. Има събития, за които

Пламен Ялъмов, изпълнителен директор на ЗАД „Алианс България“

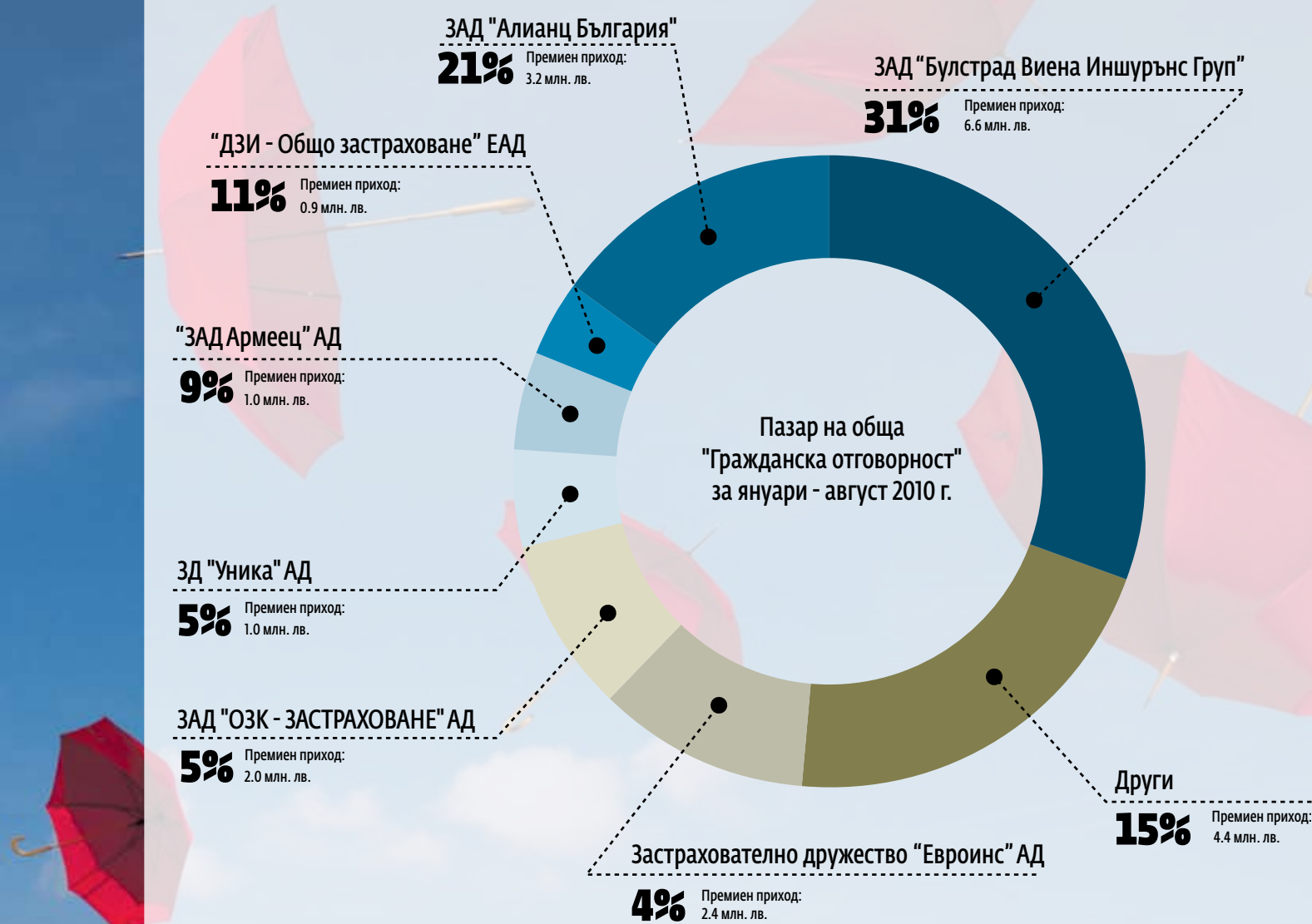
За съжаление контролът се осъществява при настъпване на застрахователно събитие, когато може да се види кой има полица

трябва да се плаща, и който си прави тази застраховка, му се плащат претенциите. За съжаление обаче общата „Гражданска отговорност“ е непопулярна. □

Овките „Професионална по-привлекателни

което ще доведе и до ръст на този бизнес, прогнозира застрахователи

Надзорът проверява брокерите за застраховката

Застраховките "Професионална отговорност" са задължителни, но на практика има слаб контрол дали се сключват. Пазарът е в ситуация, в която слабият контрол демотивира отделните лица да купуват тези полици. При автомобилната „Гражданска отговорност“, когато КАТ спре колите, ги проверява дали имат сключена застраховка. В този сектор има контрол, а доколко той е стриктен, е тема на друг разговор.

При отговорностите на адвокати, туроператори и така нататък също има задължение за сключване на професионална отго-

Ясен Христов,
управител на SDI Broker

” При отговорностите на адвокати, туроператори и така нататък също има задължение за сключване на професионална отговорност, но заради липсата на стриктен контрол и обхватът е изключително нисък

ворност, но заради липсата на стриктен контрол и обхватът е изключително нисък. Може би това дава основание да се мисли, че пазарът е перспективен.

Ако се помисли за по-ефективни механизми относно контрола, нещата ще се променят. Застрахователните брокери и посредници са поднадзорни лица на Комисията за финансов надзор и тя следи дали имаме сключена застраховка за професионална отговорност. Не вярвам регистриран брокер волно или неволно да е пропуснал този момент. Ние сме силно контролиран сектор от държавата. □

Големите ни клиенти изискват тази полица

Честно казано, всички адвокати, с които работим, имат сключена застраховка „Професионална отговорност“. Не мога да си представя, че има някой, който упражнява тази професия и не си е купил полицата. Тези адвокати, които нямат обща „Професионална отговорност“, по-скоро са в сивия сектор. Тази полица не е толкова скъпа, но може да е много полезна. Ние винаги сключваме тези застраховки и дори когато имаме проекти на висока стойност, увеличаваме застрахователната сума и покритие. Големите ни клиенти дори изискват да видят тези полици, защото в Западна Европа това е нормална практика. Дори и малките физически

Ивана Близнакова,
agvokam в Tocheva&Mandazhieva
Law office

” Ние винаги сключваме тези застраховки и дори когато имаме проекти на висока стойност, увеличаваме застрахователната сума и покритие

лица имат интерес, защото винаги могат да попаднат на недобросъвестен адвокат. За контрол мисля, че няма механизъм, който да следи. В чл. 50 на Закона за адвокатурата е записано, че застраховката „Професионална отговорност“ е задължителна.

Санкциите, които са предвидени, са порицание, глоба и отнемане на адвокатски права. Подозирам, че е възможно да има колеги, които не сключват тази застраховка, но аз не познавам такива. Може би трябва да се помисли в посоката да се създаде регистър, който да следи за наличието на тази застраховка. □

КАК ОТПИСВАНЕТО НА АКТИВИ ВЛИЯЕ ВЪРХУ ДАНЪК ПЕЧАЛБА

Счетоводните разходи
от последващи оценки
не се признават
за данъчни цели

Каква е практиката в България при отписване на активи от данъчния амортизационен план и влияе ли това върху данъка върху печалбата?

Правилото

Когато активът се отписва от счетоводния амортизационен план, при определяне на данъчния финансов резултат счетоводният финансов резултат се увеличава със счетоводната балансова стойност на актива.

Заличаване на ДМА

За счетоводните практики е разбираемо, че приложимостта на разпоредбата на ал. 1 от чл. 66 е обусловена от текстове на съответните счетоводни стандарти, в които са установени правилата, свързани с отписването на дълготрайни материални активи от счетоводните сметки, и на тази основа заличаването им от счетоводния амортизационен план. По силата на т. 11 от СС 16 отписването на дълготрайните материални активи се извършва при продажба или когато активът окончателно бъде изведен от употреба и след отписването му не се очакват никакви икономически изгоди. В този смисъл трябва да се има предвид, че не е налице отписване на дълготрайни материални активи, когато се извеждат временно от употреба - за ремонтване, за подобрения, за консервиране и т.н.

В изпълнение на разпоредбата на ал. 1 от чл. 66 от ЗКПО се преобразува (увеличава) счетоводният финансов резултат със сумата на счетоводната балансова стойност на отписания данъчен амортизируем актив, защото по повод на неговото отписване от счетоводния амортизационен план възниква данъчна постоянна разлика с положителен

знак.

За данъчни цели

Сумата на непризнатата за данъчни цели балансова стойност на активите, с която се увеличава счетоводният финансов резултат на юридическите лица по реда на ал. 1 от чл. 66, се посочва на реда на шифър 7020 към годишната данъчна декларация за 2010 г.

За същите цели предприятията на ЕТ попълват данните, предвидени в шифър 1029 на приложение № 2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Контрапункт на горната позиция е шифър 8020 от данъчната декларация, в обхвата на който се намалява счетоводният финансов резултат за данъчни цели с данъчната стойност на отписаните активи от данъчния амортизационен план (ал. 2 от чл. 66).

Попълването на този шифър от данъчната декларация за юридическите лица води до преобразуване на счетоводния финансов резултат, което произтича от разпоредба на ал. 2 от чл. 66, в текста на която е постановено, че когато активът се отписва от данъчния амортизационен план, при определяне на данъчния финансов резултат счетоводният финансов резултат се намалява с данъчната стойност на актива. Това означава, че по повод отписването на съответния актив или на група активи от данъчния амортизационен план на предприятието се преобразува (намалява) неговият счетоводен финансов резултат със сумата на данъчната им стойност (неамортизираната част на актива), защото в тази връзка възниква данъчна постоянна разлика с отрицателен знак.

Сумата на непризнатата за данъчни цели данъчна стойност на активите, с която се намалява счетоводният финансов резултат на юридическите лица по реда на ал. 1 от чл. 66, се посочва на съответния шифър 8020 от годишната данъчна декларация за 2010 г.

За същите цели предприятията на ЕТ попълват данните, предвидени в шифър 2024 на приложение № 2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Пример

Предприятие отписва през 2010 г. лекотоварен автомобил от счетоводните си и данъчни регистри, защото разходите за евентуален основен ремонт биха стрували повече от покупката на подобен автомобил за втора употреба. При отписването на автомобила неговата балансова стойност (неамортизирана част) е в размер на 5500 лв., а данъчната

му стойност е 5200 лв.

При тази ситуация в предприятието трябва да се извършат следните действия за целите на данъчното облагане през 2010 г.:

- да увеличи счетоводния финансов резултат по реда на ал. 1 от чл. 66 със сумата на непризнатата за данъчни цели балансова стойност в размер на 5500 лв.;

- да намали счетоводния си финансов резултат по реда на ал. 2 от чл. 66 със сумата на признатата за данъчни цели данъчна стойност в размер на 5200 лв.

Във връзка с гореизложеното е задължително да се вземат под внимание и законовите изисквания, свързани с отписване на активите от данъчния амортизационен план, които изисквания са формулирани в разпоредба на чл. 60 от ЗКПО, съгласно текста на ал. 1, от който активът се отписва от данъчния амортизационен план, когато е напълно амортизиран за данъчни цели. Успоредно с това в разпоредбата ал. 2 от чл. 60 е постановено, че когато активът се отпише за счетоводни цели, преди да е напълно амортизиран за данъчни цели, той се отписва от данъчния амортизационен план в началото на месеца, през който се отписва за счетоводни цели.

Сроковете

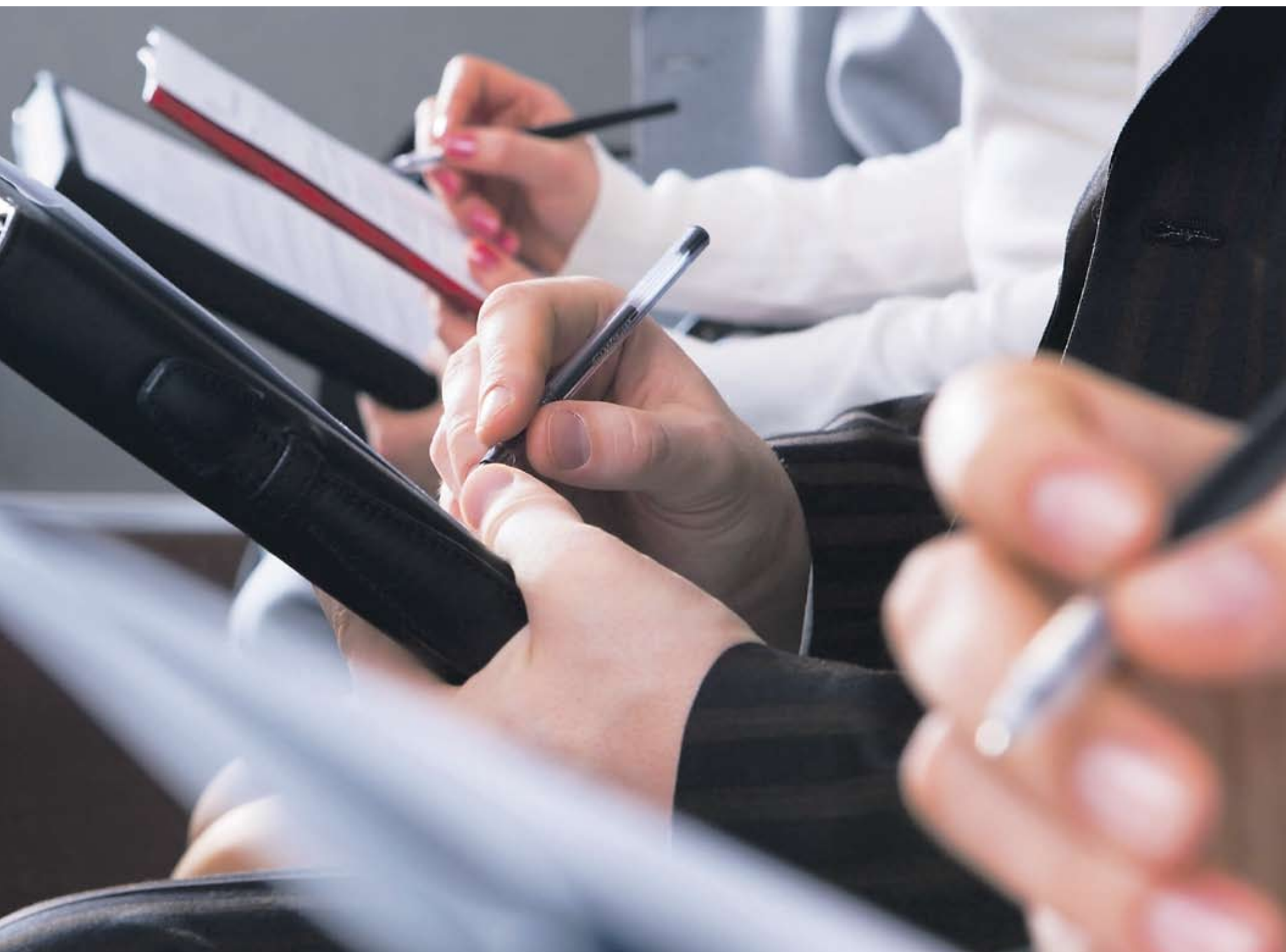
Това означава, че за целите на данъчното облагане отписването на данъчните амортизируеми активи от счетоводния и данъчния амортизационен план се извършва едновременно, което налага да се вземат под внимание допустимите срокове за отписване на амортизируемите активи от счетоводния амортизационен план, както е предвидено в СС № 16 „Дълготрайни материални активи“, в СС 38 „Нематериални активи“ и сроковете за прекратяване на начисляването на амортизации на съответните активи, както е регламентирано в СС 4 „Отчитане на амортизациите“.

За кои активи не важи

По отношение попълването на данните по двата горепосочени шифъра на данъчната декларация за юридически лица, респективно за едноличните търговци, и отразяващи хипотезите, заложи в разпоредбата на чл. 66 от ЗКПО, трябва да се има предвид, че по силата на текста на ал. 3 от чл. 60 разпоредбата на ал. 2 от чл. 66 не се прилага при отписване на активи:

- а) които са напълно амортизирани за счетоводни цели. Това означава, че когато данъчен амортизируем актив,

който е напълно амортизиран за счетоводни цели, се отпише от данъчния амортизационен план, не се извършва преобразуване (намаляване) на счетоводния финансов резултат по реда на ал. 2 от чл. 66 с данъчната стойност на отписания актив или на група активи независимо дали тази стойност е нулева величина, или е с положителен знак.

б) в резултат на увеличение в стойностния праг на същественост.

Това пък означава, че когато през текущата година е увеличен стойностният праг на същественост за дълготрайни материални активи, например от 500 на 700 лв., активите, които се отписват от счетоводните сметки и регистри, защото вече не отговарят на определението за дълготрайни материални активи, не преобразуват (намаляват) счетоводния финансов резултат по реда на ал. 2 от чл. 66 с тяхната данъчна стойност, т.е. с тяхната неамортизирана част.

И още нещо, което трябва да се има предвид при пълното и комплексно прилагане на разпоредбите на чл. 66 от материалния данъчен закон, това са текстовете, съдържащи се в ал. 3 от чл. 66, по силата на която алинеи 1 и 2 не се прилагат: в случаите на непризнати разходи от липси на активи и свързани с тях вземания, когато данъчната стойност превишава счетоводната балансова стойност на актива; при отписване на актив за сметка на собствения капитал, когато данъчната стойност превишава счетоводната балансова стойност на актива; при отписване на актив по реда на чл. 60, ал. 6, когато данъчната стойност превишава счетоводната балансова стойност на актива; при преобразуване на дружества и при преустройство на кооперации по раздели II и III на глава деветнадесета от ЗКПО.

Всичко изброено дотук на практика означава, че при възникването и наличието на някое от обстоятелствата, посочени в текста на ал. 3 от чл. 66, счетоводният финансов резултат не следва да се преобразува (увеличава) със счетоводната балансова стойност, съответно не следва да се намалява с данъчната стойност на данъчния амортизируем актив при отписването му. Това е така, защото данъчната трактовка на счетоводната балансова стойност и данъчната стойност (неамортизираната част) на отписвания актив се осъществява по реда и при условията, предвидени в разпоредбите на чл. 28, чл. 29 от материалния данъчен закон, и т.н.

Разходи от последващи оценки на данъчни амортизируеми активи

Правилото е счетоводните разходи от последващи оценки на данъчните амортизируеми активи да не се признават за данъчни цели.

Във връзка с приложимостта на чл. 65 от ЗКПО е необходимо да се поясни, че данъчните амортизируеми активи, ефектите от преоценката на които са обект на данъчна трактовка, се обуславят и от разпоредбата на чл. 48, в който се съдържа определение на понятието за данъчни амортизируеми активи, а според същата разпоредба това са: данъчните дълготрайни материални активи; данъчните дълготрайни нематериални активи; инвестиционните имоти с изключение на земята; последващите разходи по чл. 64 (отнасящ се за активи, отписани от данъчния амортизационен план, които не са отписани за счетоводни цели и за които са извършени последващи разходи, водещи до бъдещи икономически изгоди по смисъла на счетоводното законодателство), като се има предвид, че за сумата на последващите разходи се завежда самостоятелен данъчен амортизируем актив.

В този смисъл за счетоводните практики е понятно, че данъчната трактовка на приходите и разходите, отчетени по повод на последваща оценка (преоценка/обезценка) на данъчните амортизируеми активи (материален или нематериален), се осъществява в съответствие с правилата и подходите, регламентирани в приложимите Национални стандарти за малки и средни предприятия (СС № 16, СС № 38, СС № 36 и т.н.) или приложимите Международни счетоводни стандарти.

Как се оценяват ДМА

Според текстове от СС № 16 дълготрайните материални активи първоначално се оценяват, както следва: по себестойност - когато са създадени в предприятието; по справедлива стойност - когато са получени в резултат на безвъзмездна сделка; по оценка, приета от съда, и всички преки разходи по т. 4.1 - когато са получени в резултат на апортна вноска по реда на Търговския закон.

Пак според посочения стандарт оценката след първоначалното признаване се извършва по един от двата

подхода:

а) препоръчителен подход, съгласно който след първоначалното признаване като актив всеки отделен дълготраен материален актив следва да се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка.

б) допустим алтернативен подход, по силата на който след първоначалното признаване като актив всеки отделен дълготраен материален актив трябва да се отчита по преоценена стойност към датата на преоценката, намалена с начислените амортизации, и последвалата натрупана загуба от обезценка.

За данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки на данъчните амортизируеми активи е утвърдена специфична разпоредба на материалния данъчен закон, при прилагането на която приходите и разходите от последващи оценки не се признават за данъчни цели в годината на тяхното отчитане, вследствие на което участват в определянето на данъчния финансов резултат на предприятието чрез схемата на данъчните постоянни разлики.

Това е така, защото с отчитането на счетоводни разходи, произтичащи от последваща оценка (обезценка) на данъчни амортизируеми активи, отразени в с-ка „Разходи от последващи оценки на активи“, възниква данъчна постоянна разлика с положителен знак.

Спецификации

И все пак, ако в отделни предприятия, в които е отчетена данъчна временна разлика в резултат на извършена последваща оценка на данъчен амортизируем актив преди 31 декември 2003 г. (последната година преди въвеждането на системата на данъчните амортизационни планове) и в периода до 31 декември 2006 г. не са настъпили законоустановените обстоятелства, при които се признава и отчита обратното проявление на възникналите преди 31 декември 2003 г. данъчни временни разлики, същите тези временни разлики се признават за данъчни цели при обратното им проявление в условията на сега действащия материален данъчен закон. А според сега действащия закон възникването или наличието на такова обстоятелство се свързва с отписването на съответния актив от счетоводния, респективно от данъчния амортизационен план.

Материалите са подготвени от "Рконсулт" ЕООД
Консултантите са готови да отговорят на читателски въпроси
на: radonov@gmail.com

Белезите на Берлин

Германия и Европа отбелязаха 21 години от падането на Берлинската стена

► Вчерта в Берлин беше открита изложба по повод отварянето на първия контролно-пропускателен пункт между двете Германия на 9 ноември 1989 г. Вечерта на същия ден след пресконференция на Политбюро за смекчаване на ограниченията за източноевропейци на това място - моста на улица "Борнхолмерщрасе" - се събират хиляди хора, които искат да преминават в Западен Берлин. Стената на заден план е част от оригинала

СНИМКА РОЙТЕРС

Автентичният мирис на "Трабант" модел Р 601 с кожена тапицерия цвят каки, тесният панелен апартамент без баня, но с въглищно отопление и обща тоалетна, металните кутийки с крем Florena, германският братовчед на телевизорите "Опера" Ines, насипното кафе Rondo и ръчният миксер Komet, радио Stern, шевната машина Veritas и велосипедите Diamant с фар, задвижван от динамо. Това са само част от незабравените артефакти на източноевропейския живот, споменавани днес с все повече носталгия в гласа.

Носталгия

В навечерието на 9 ноември, отбелязващ 21-вата годишнина от падането на Берлинската стена, берлинчани изглеждат разделени. От една страна са носталгичите, поглеждащи все по-често назад с нотка на умиление загърбеното социалистическо ежедневие. Вярно, продуктите

не са били най-качествените, спомнят си те, но пък всичко беше на разположение - просто не по всяко време, не навсякъде и особено не когато ти трябва.

За тях предприемчивите бюргери отварят хотели с интериор на панелки от бившата Германска демократична република (ГДР). Предстои откриването дори на ГДР ресторант.

Носталгичното движение (т.нар. Ostalgie), особено популярно сред младите, възражда старата "кухня на оскъдицата". А именно засланата с карирани покривка маса, на която са подредени варен бройлер вместо пиле на скара, класическата супа топчета, доматено варено, кебапчета, гулаш или ванилов сладолед с ябълков сос.

Вълната отприщи германският боксофис хит "Сбогом, Ленин" на Волфганг Бекер и бързо повлече телевизионното пространство - появиха се предавания,

честваша блюдата, модата и всекидневния живот на Източна Германия. Започна да изплува неписаният фолклор около популярните предмети на бита, а младите бързо научиха вицовете на родителите си. На пълното възстановяване на бита в бившата ГДР се е посветил музеят DDR в Берлин, който вчера отвори изложбените си зали по случай честванията.

Спомени

Не всички обаче се смеят на старите смешки за трабанти или се просълзяват при вида на облия екран на дървения варен бройлер вместо пиле на скара, класическата супа топчета, доматено варено, кебапчета, гулаш или ванилов сладолед с ябълков сос. Целта е една - да се попречи на жителите на източната част на града да преминават в западната.

Само след дни на мястото на стърчащата тел вече се

издига близо четириметрова стена от бетонни тухли. По-късно журналисти ще отбележат, че ако в миналото всички големи стени са били предназначени за предпазване срещу опасността от врагове, Берлинската е единствената, насочена към собствените си жители. За периода 1961-1988 г. над 100 хил. от тях са рискували да преминават изкуствената граница.

От тях 600 са убити или се самоубиват при залавянето им и никога не виждат близките, които стената им е отнела. Днес символ на директната стрелба при опит за бягство е 50-ата жертва на "Стената" - 18-годишният Петер Фехтер.

Масивът, дълъг 155 км, обаче не е единствено физическа преграда. Спускането на символа на "желязната завеса" на Берлин е началото на болезнено информационно затъмнение. Журналистите

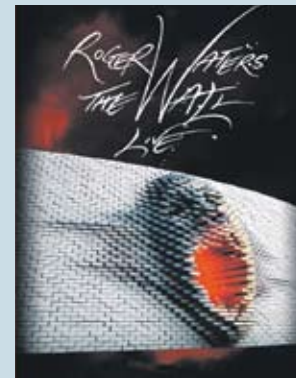
Концерти

Новото турне "Стената" на Роджър Уотърс през 2011 г.

► По случай 30-годишния юбилей на култовото си турне и албум от 1980/1981 г. "Стената" Роджър Уотърс от "Пинк Флойд" направи ново турне. То започна през септември в САЩ.

► През 2011 г. ще дойде ред и на европейските градове. Засега 26 са точките в програмата на Уотърс. Концертите ще се провеждат до 29 юни и по думите му няма да са повторение на оригиналното шоу. Съвременната техника позволява толкова много - с нея може да се направят неща, за които през 80-те и 90-те само съм мечтал, споделя музикантът.

► Турнето "Стената"

става известно като един от най-ефектните живи музикални перформанси. Едноименният албум пък е символ на съпротивата срещу пропагандния режим в ГДР и изкуственото разделение между Източна и Западна Германия. Западна марка на шоуто са светлинните ефекти и балонът във формата на розово прасе, което групата пуска при изпълнението си на In the flesh.

се превръщат в секретари, а медиите - в начин за "насочване на мисленето на хората в правилната политическа посока". И най-вече - за предпазване от "вредния" капиталистически режим. Хората бързо се научават да различават официалната от реалната истина. Развива се "информационната контролбанда" от Западен към Източен Берлин, а църковните служби стават основно средище за обсъждане на западни новини.

Пагането

Затова привидно обикновената пресконференция сутринта на 9 ноември 1989 г. е толкова необичайна. След бушуващата от месеци "мирна революция", при която протестиращите скандират от "Искаме навън!" до "Искаме да останем!", германското политбюро решава да освободи пропускателния режим през границите.

Отприщаната тълпа незабавно се отправя към граничните пунктове, където десетки хиляди източноевропейци преминават линията. От вечерта на 9 ноември започва и усърдното срутване на масивната стена - процес, който приключва чак през 1990 г. заради помощта на военните части.

Най-запомнящи обаче остават първите дни на най-голямото опиянение от внезапно явилата се свобода: наплевът на 9 ноември, който пък ден по-късно ултивя да освободи чекпойнт "Чарли" и Бранденбургската врата. Днес за разединеното минало напомнят белезите по берлинските улици - 20-километровата дияра от двоен калдъръм, проследяваща пътя на стената, превърнати в паметници гранични пунктове и късове бетон, оцелели от ноемврийското освобождение на града.

Марина Узунова

► На 10 ноември 1989 г. източно- и западноберлинчани вече се срещат и на Бранденбургската врата в града

СНИМКА BLOOMBERG

► Сред най-известните експонати в берлинския музей DDR е колата символ на ГДР "Трабант". DDR се е посветил на опазването на бита и артефактите от Източна Германия

СНИМКА DDR